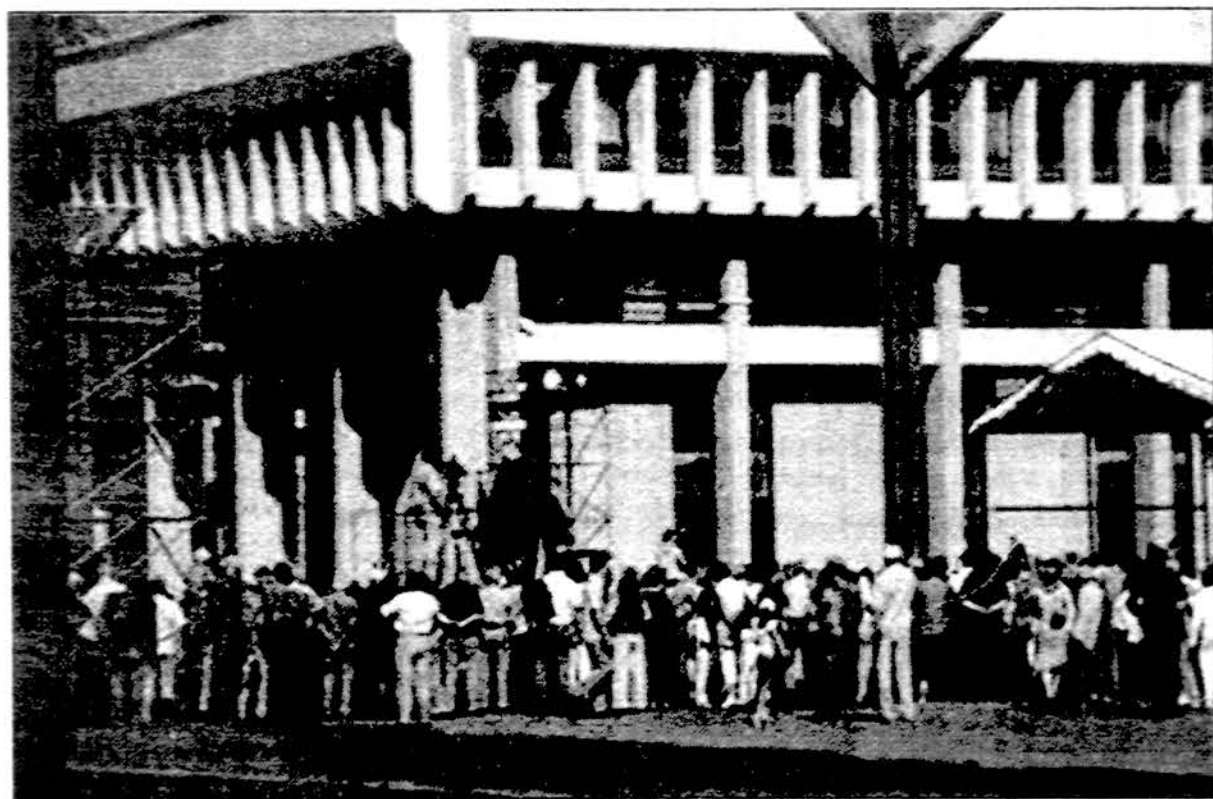

Seimo statyboms teismai — ne kliūtis

Seimo rūmai.

Eltos nuotr.

Vilnius, birželio 26 d. (BNS) — Per 50 mln. litų kainuosianti nauja Seimo plenarinių posėdžių salė, nors ir vyksta bylinėjimasis, bus pradėta statyti.

Pasak dienraščio „Lietuvos žinios“, Apeliaciniam teismui leidus Seimo kanceliariją atnaujinti sutartį su konkursą laimėjusia AB „YIT Kausta“. Tikimasi spėti atlikti inžin-

nerinio parengimo darbus ir jau liepą pradėti statybas.

Seimo kanceliarijos Bendrųjų reikalų departamento direktorius Antanas Dimaitis sakė, kad delsti nebegalima, nes dėl teismų ir taip prarasti beveik du mėnesiai.

Balandžio pradžioje Vilniaus apygardos teismas pritaikė laikinąsias apsaugos priemones — sustabdė konkurso sutarties vykdymą. Gegužės pabaigoje Apeliacinis teismas jas panaikino. „Dėl prarasto laiko tenka pasispausti. Sieksime, kad statybos būtų pradėtos liepos pradžioje — kaip numatyta sutartyje“, — kalbėjo A. Dimaitis.

Statyti naują salę ir rekonstruoti antruosius parlamento rūmus ketinama nelaukiant, kokį sprendimą priims skundą dėl konkurso nagrinėjantis Vilniaus apygardos teismas. Į jį kreipėsi iš konkurso pašalintas mažiausia kaina (46.5 mln. litų) pasiūlęs bendrovių „Vėtrūna“ ir „Nemenčinės statyba“ susivienijimas.

Po Vilniaus visuomenės sveikatos centro nepalankaus dabartinės posėdžių salės higieninio vertinimo kilus diskusijoms, ar parlamentui reikia naujos salės, kanceliarija skelbė, jog statybos kainuos 35–40 mln. litų. Tačiau per konkursą, surengtą kovą, tapo akivaizdu, kad tokių kainų niekas negali pasiūlyti. Vien šiemet iš valstybės biudžeto statyboms numatyta skirti 15 mln. litų.

Šiame numeryje:

- Sveikatos klausimais.
- Neteksime „Darbininko“.
- „Misija Sibiras“.
- Sukilimas.
- Prel. Ignas Urbonas: „Ilga mano kelionė“.
- Kaip buvo prieita prie LF atvirumo politikos.
- Mūsų daržai ir darželiai.
- Hedonizmo metmenys.
- Lietuvių telkiniuose.
- Lemtingas žvilgsnis.
- Prasidėjo LR Seimo ir LB komisijos posėdžiai.

Valiutų santykis

1 USD — 2.726 LT
1 EUR — 3.452 LT

Didės atlyginimai ir pensijos

Vilnius, birželio 26 d. (BNS) — Nuo liepos 1 dienos šiek tiek padidės beveik visų šalies gyventojų pajamos. Piniginėse kas mėnesį atsidurs nuo 50 iki kelių šimtų litų didesnė suma.

Minimalus mėnesio atlyginimas (MMA) kitą mėnesį padidės iki 600 litų. Dabar MMA, neatskaitant mokesčių, siekia 550 litų.

Įvertinus tai, kad nuo liepos 1 dienos gyventojų pajamų mokesčio tarifas sumažės iki 27 proc., mažiausias algas gaunančių darbuotojų realios pajamos padidės maždaug 50 litų, rašo „Lietuvos rytas“.

Dėl pajamų mokesčio mažinimo padidės visų legaliai dirbančių šalies gyventojų pajamos. Kokia papildoma suma atsidurs žmogaus kišenėje, priklausys nuo jo uždarbio.

Nuo kito mėnesio taip pat didės bazinė pensija, draudžiamosios pajamos ir vidutinė pensija.

Pasak SEB Vilniaus banko šeimos finansų ekspertės Julitos Varanaušienės, greičiausiai papildomas pajamas dauguma gyventojų išleis iš karto — skirs jas kasdienėms reikmėms.

Banko „DnB Nord“ vyriausiasis analitikas Rimantas Rudzkiš: „Be abejo, gyventojų pajamų mokesčių reikia mažinti. Ne minimalios algos didinimas, o pajamų mokesčio mažinimas didina šalies konkurencingumą. Tačiau aš nesutinku, kad, sumažėjus mokesčiams, smarkiai padidės vartojimas ir biudžetas susigrąžins prarastas pajamas per kitus mokesčius“.

Vilniuje išniekintos žydų kapinės

Vilnius, birželio 26 d. (BNS) — Vilniuje, Sudervės gatvėje, išniekintos žydų kapinės — čia buvo išvartyti 19 paminklų.

Kaip Lietuvos radijui sakė sostinės policijos komisariato budėtojas Valentinas Kotovas, į policiją kreipėsi kapinių administratorius. Sekmadienio rytą atvykę į kapines jis rado išvartytus paminklus. Žala bus įvertinta, atlikus tyrimą.

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius

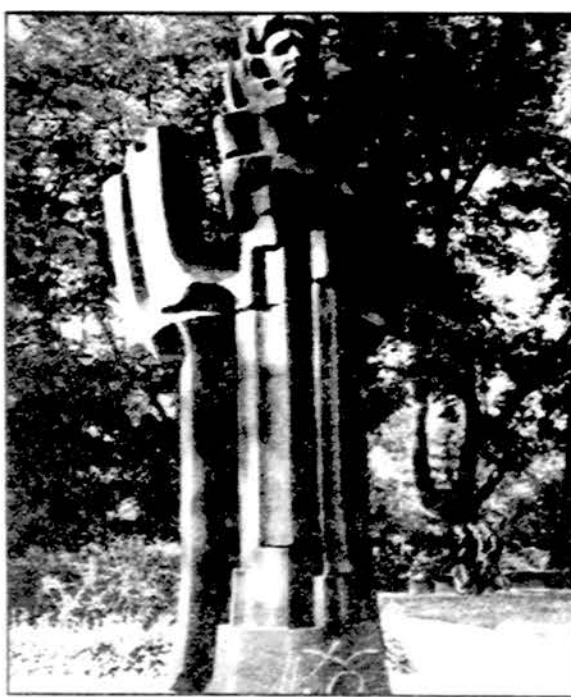
teigė, kad šis vandalizmo aktas gali būti susietas su 1941 metų birželio 23-iosios sukilimu Kaune.

S. Alperavičius pabrėžė, kad kaltininkai turi būti surasti bei nubausti. Jo teigimu, tai — „vandalizmas, nukreiptas prieš žydus, kadangi įvykdytas sukilimo Kaune dieną“.

Pasak S. Alperavičiaus, tarp kitų, sugriautas kalbininko, žodyninko Chackelio Lemcheno kapas.

Dėl šio vandalizmo akto pradėtas ikiteisminis tyrimas.

Prasidėjo „Vasara su M. K. Čiurlioniu“

Paminklas M. K. Čiurlioniui Druskininkuose.

Linos Petrauskienės (ELTA) nuotr.

Druskininkai, birželio 26 d. (ELTA) — Sekmadienį Druskininkuose prasidėjo tarptautinis menų festivalis „Druskininkų vasara su M. K. Čiurlioniu“. Tris mėnesius trukšiantį tradicinį festivalį piečiausiame Lietuvos kurorte ir jo apylinkėse kas-

met rengia Lietuvos muzikų rėmimo fondas.

Festivalį pradėjo fortepijoninės muzikos koncertas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio memorialiniame muziejuje. Jaukiame genijaus šeimos namo kiemelyje įsitaisiusiems klausytojams M. K. Čiurlionio kūrinius skambino pianistė Aleksandra Žvirblytė. Vėliau Druskininkų miesto muziejaus filiale atidaryta kurorto moksleivių piešinių konkurso „Pasaka pagal M. K. Čiurlionį“ geriausių darbų paroda, o prie M. K. Čiurlionio paminklo vyko gėlių padėjimo iškilmės.

Vakare Druskininkų bažnyčioje koncertavo Mykolo Romerio universiteto mišrus choras, vargonininkė Virginija Survilaitė ir baritonas Dmitrijus Poleščiuksas. Festivalio pradžios šventę užbaigė Valstybinio pučiamųjų instrumentų orkestro „Trimitas“, maestro Virgilijaus Norikos ir estrados solistės Violetos Rakauskaitės bei klarnetininko Algirdo Budrio koncertas.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

June 27, 2006

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-26-06

*****ORIGIN MIXED ADC 604
S58 P3 GRATIS 020107
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

SVEIKATOS KLAUSIMAI

MELANOMA ŽUDO JAUNUS ŽMONES

XXI amžiaus liga vis dažniau diagnozuojama ne tik moterims, bet ir vyrams

JULITA GURSKYTĖ

Kiekvieną šiltesnę dieną klaipėdiečiai ir pajūrio svečiai skuba į paplūdimį. Šilumos išsiilgę žmonės kurti gydytojų perspėjimams, kad nesaikingas ir nesaugus deginimasis sukelia odos piktybinius navikus. XXI amžiaus liga, vadinama melanoma, lietuviai kol kas serga rečiau nei kiti europiečiai, tačiau ši agresyviausia odos vėžio forma vis dažniau diagnozuojama ir mūsų šalies gyventojams, ypač vyrams.

Išgydo ketvirtadalį

Anot Vilniaus universiteto Onkologijos instituto gydytojo Vytauto Čepulio, skirtingai nei kiti odos navikai, melanoma dažniau diagnozuojama ne pagyvenusiems, bet jauniems, darbingo amžiaus žmonėms.

Melanoma — piktybiškiausia, spartiausiai besivystanti, daugiausiai komplikacijų ir didžiausią mirtinumą sukelianti vėžio forma. Ji klastingesnė už paprastą odos vėžį. Ligos požymių — įvairaus dydžio ir apgamus panašius iškilų rusvai rudų ar juodų darinių gali atsirasti ne tik odos paviršiuje, bet ir burnos gleivinėje, nosies ertmėje, akies tinklainėje, žarnyne. Dažnai navikas susiformuoja plaukuotoje galvos dalyje,

netyčia būna nukrapštomas, todėl pacientai kurį laiką (kelis mėnesius ar porą metų) neįtaria sergą. Liga paprastai vystosi be skausmo, metastazės gali išplisti kone po visą organizmą.

Iš 160,000 XXI amžiaus liga vadinamos melanomos atvejų ketvirtadalis baigiasi mirtimi dėl vėlyvos diagnostikos. Onkologų teigimu, daugiausiai galimybių pasveikti turi pacientai, į gydytojus besikreipiantys tada, kai melanoma tėra pirmosios stadijos.

Serga šiauriečiai

Onkologės dr. Giedrės Smailytės teigimu, melanoma sudaro tris procentus visų registruojamų navikų.

Išsivysčiusiose pasaulio valstybėse vyrai melanoma serga dažniau nei moterys. 100,000 gyventojų tenka 2,8 sergančio vyro ir 2,6 moters. Vyrai nuo šios ligos miršta taip pat dažniau.

Europoje 100,000 gyventojų tenka 8,7 sergančios moters ir 7,4 vyro. Labiausiai nepasisekė Australijos, Naujosios Zelandijos, Skandinavijos valstybių žmonėms — pavyzdžiui, Norvegijoje 100,000 gyventojų tenka 15,9 ligonio. Rečiausiai ši liga nustatoma karšto klimato šalių gyventojams, pavyzdžiui, Graikijoje

100,000 žmonių tenka 1,9 ligonio.

Lietuvoje iš 100,000 suserga 3 vyrai ir 4,3 moters. Panaši situacija ir kitose Baltijos šalyse.

Ligonų daugės

Lietuvoje melanoma kol kas diagnozuojama rečiau negu kitose Europos valstybėse — tarp kitų Europos šalių ji užima šestą vietą nuo galo. Tačiau gydytojai su nerimu laukia šios ligos protrūkio ir mūsų šalyje.

G. Smilgytė palygino sergamumą melanoma per 26 metus. 1978 m. ji buvo nustatyta 39 moterims ir 23 vyrams. 2004 m. melanoma diagnozuota 98 vyrams ir 149 moterims. Susirgusiųjų amžiaus vidurkis — 45–50 metų. Ketvirtadalis pacientų — jaunesni nei 40 metų.

Gydytoja apskaičiavo, kad kasmet sergamumas šia vėžio forma padidėja maždaug šešiais procentais.

Miršta šimtai

Vyrams melanoma dažniausiai aptinkama liemens (33,8 proc.), galvos ir veido (22,8 proc.), kojos ar rankos srityje (15,6 proc.). Moterims — kojos (32,7 proc.), galvos (21,1 proc.) bei liemens (18,5 proc.) srityse.

Pavyks išgydyti pacientą, ar ne, kiek pablogės ligonio gyvenimo kokybė, labiausiai priklauso nuo diagnozuotos ligos stadijos. I stadijoje išgyvenamumas siekia 97,6 proc., II — 74–75 proc., IV stadijos — tik apie 21 proc. I ar II stadijos melanoma aptinkama 55 proc. atvejų, tačiau specialistai pastebėjo, kad ligonių su I stadijos melanoma vis mažėja.

Mirtingumas nuo melanomos sukeltų komplikacijų didėja, iš 1993–2005 m. stebėtų pacientų išgyveno 326 vyrai ir 825 moterys. 265 vyrai ir 410 moterų mirė. Pasak onkologo Dainiaus Characiejaus, melanoma yra pagrindinė 25–30 metų moterų mirties priežastis.

Atsargiai — apgamai

Onkologė Jolita Gibavičienė minėjo, kad vienas pagrindinių veiksnių, galinčių paskatinti klastingos ligos atsiradimą, yra nesaikingas deginimasis saulėje. Jos spinduliai itin „pikti“ birželio ir liepos mėnesiais.

Piktybinio naviko atsiradimą gali lemti ir genetinis paveldimumas. Jeigu tėvai ar kiti artimi giminės sirgo melanoma, vaikui rizika susirgti padidėja keturis kartus. Pasak specialistės, 8–12 proc. atvejų melanoma „paveldėta“ — ji paprastai prasideda jauname amžiuje bei pasireiškia itin agresyvia forma.

Vyresnio amžiaus žmonėms ši klastinga liga diagnozuojama 28 kartus rečiau nei dvidešimtmečiams jaunuoliams.

Neretai melanoma išsivysto iš pakitusio, labai didelio ar plaukuoto apgamo.

Jeigu jūsų kūną „puošia“ daugiau kaip 20 apgamų, pavojus susirgti šia onkologine liga padidėja tris kartus.

„Klaipėda“

Alergiją gali sukelti ir viena braškė

AUDRONĖ GLIOŽERIENĖ

Prasidėjęs braškių sezonas kasdien žada vis gausesnį uogų raudonį turguose ir parduotuvėse. Tačiau skanios ir vitaminingos braškės — ne visiems vaistas. Alerginės reakcijos gali sukelti ir vienintelę suvalgytą uogą.

Ši charakteristika tinka ir žemuogei, nes abi uogos — artimos giminaitės.

Stiprina imunitetą

Pasakojama, jog braškės Europoje paplito prieš 250 metų, jas atvežus iš Čilės į Prancūziją. Dėl malonaus skonio ir aromato braškės ilgai buvo vadinamos ananasinėmis žemuogėmis.

Braškės — vienos iš anksčiau-

siai prinokstančių uogų, todėl itin laukiama vaikų ir suaugusiųjų. „Dėl vitamino C gausos jos tinka po žiemos ir pavasario išsekusių imunitetą sustiprinti“, — sakė Klaipėdos universiteto Botanikos sodo vaistinių augalų specialistė Loreta Raudonienė.

Šimte gramų braškių šio vitamino yra 66,6 mg. Tokio kiekio suaugusiam žmogui užtenka parai. Tarp įvairių mineralinių medžiagų braškėse itin gausu širdies darbą stiprinančio kalio. Tačiau skanias ir sveikatingas uogas ne visi gali valgyti dėl alerginių reakcijų.

Sukelia alergiją

Klaipėdos vaikų ligoninės gydytoja Violeta Dumbrasienė sakė, jog nėra daug žmonių su tikrąja alergija braškėms ar žemuogėms. Tuomet ir viena uoga gali sukelti įvairias alergines reakcijas — odos išbėrimą, dusulį, viduriavimą.

Dėl „atsipalaidavusio“ histamino kur kas dažnesnė pseudoalerginė reakcija. Ji, pasak gydytojos, pasireiškia žmonėms, turintiems padidėjusį rūgštingumą ir suvalgiusiems didesnę kiekį uogų, pavyzdžiui, litrą.

Norint įsitikinti, ar pirmą kartą braškę ragaujantis mažylis nėra alergiškas, pakanka duoti jam suvalgyti vieną uogą ir kurį laiką vaiką stebėti.

Kad nekiltų pseudoalerginė reakcija, kuri dažniausia paaugliams ir suaugusiems, V. Dumbrasienė patarė būti saikingiems ir uogomis mėgautis po truputį.

Arbata gydo

Vasarą dera pagalvoti apie visus metus ir prisidžiointi miško žemuogių vaisių bei lapų.

Kelios uogos, užplikytos drauge su bet kokia arbata, jai suteiks puikų aromatą.

Vaistinių augalų specialistė L. Raudonienė pridūrė, jog birželis — tinkamiausias mėnuo prisirinkti miško žemuogių lapų. Jų arbata tinka įvairiausiems negalavimams palengvinti.

Jeigu moteris vargina gausios menstruacijos, liaudies medicina siūlo valgomąjį šaukštą smulkintų žemuogių lapų užplikyti stikline verdančio vandens. Po 30 minučių nukošti. Vartoti po valgomąjį šaukštą 3 ar 4 kartus per dieną.

Žemuogių lapuose esančios veikliosios medžiagos skatina šlapimo išsiskyrimą, be to, jos padeda kartu su druskomis ir šlakais iš organizmo pašalinti „blogąjį“ cholesterolį.

Nuoviru tinka gydyti peršalimą ir avitaminozę, taip pat skalausti gerkle, esant įvairiems uždegimams.

„Klaipėda“

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV
Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00
• 3 mėn. \$45.00
Kanadoje ir kitur (USD)
Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:
JAV
Metams \$70.00 • 1/2 metų \$53.00
• 3 mėn. \$35.00
Kanadoje ir kitur (USD)
Metams \$80.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$40.00
Užsakant į Lietuvą:
Oro paštu
Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00
Reguliariu paštu
Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00
Tik šeštadienio laida oro paštu
Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu
Metams \$68.00

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org
Administratorius
administracija@draugas.org
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien,
nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien,
nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.
Skelbimų kainos atsiunčiamos,
gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra.
Nenaudotų straipsnių nesaugo.
Siunčiant prašome pasižinti kopiją.

El-paštas:
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

„MISIJA SIBIRAS“

Š.m. birželio 14 d. sukako 65 metai, kai iš Lietuvos pajudėjo pirmasis tremtinių traukinys į Sibirą. Lietuvos Jaunimo organizacijų taryba (LiJOT), drauge su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių draugijomis, sąjungomis, bei kitais partneriais pasiryžo įgyvendinti 4 ekspedicijas „Misija Sibiras“, kurių tikslas — supažindinti jaunimą su šia Lietuvos praeities dalimi, taip pat atlikti taurių darbų, išsaugojant šią praeitį ateinančioms kartoms.

Pirmoji ekspedicija į Sibirą išvyko š.m. birželio 14 d., prisimenant lietuvių į Sibirą trėmimų pradžią 1941 metais. Plačiau apie šią misiją Gediminas Kajėnas kalbino LiJOT prezidentą **Miroslavą Monkevičių** ir projekto „Misija Sibiras“ koordinatorių **Šarūną Frolenką**.

— **Papasakokite, kaip gimė „Misija Sibiras“ idėja?**

M. Monkevičius: — 2005 m. LiJOT rudens asamblėjoje buvo priimta rezoliucija dėl jaunimo patriotiškumo. Šios rezoliucijos pagrindinis teiginys tas, jog Lietuvos jaunimas yra patriotiškas, tik patriotiškumą jis suvokia kitaip, nei prieš tai buvusios kartos, todėl jam nėra galimybių pasireikšti. Mūsų organizacijų nariai sutarė, kad LiJOT turėtų ne tik suteikti galimybių jaunimui priimtais ir jiems suprantamais būdais reikšti savo patriotiškumą, bet ir kaip įmanoma daugiau dirbti ta linkme, kad pati patriotiškumo sąvoka, svarbiausi Lietuvos istorijos aspektai būtų jiems aiškinaimi ir pateikiami suprantama kalba. Taip pat paminėtinas ir Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas, kuris yra vienas iš studentiško judėjimo atkūrimo pirmaisiais nepriklausomybės metais Lietuvoje iniciatorių. Jam taip pat kilo mintis, kad Lietuvos jaunimo patriotiškumą reikia atskleisti konkrečia forma.

— **Šis LiJOT asamblėjos nutarimas dėl jaunimo patriotiškumo buvo tik įžanga. Kaip tos mintys vystėsi, kol tapo konkrečiu sumanymu ir veiksmu?**

M. Monkevičius: — Šiomet sukanka 65 m. nuo pirmųjų trėmimų pradžios, todėl ši data yra labai reikšminga ir nuo jos pradėjome. Tai tik simboliškas tų dienų įprasminimas ir paminėjimas. Štai tokia konkrečia išraiška mes ir mėginame šią neseną, bet skaudžią, Lietuvos istorinę patirtį priminti jaunimui ir kartu padaryti taip, kad jaunas žmogus galėtų prisiliesti prie šios patirties, savaip ją išgyventi ir suvokti jau per save patį.

Š. Frolenka: — Labai svarbu ir tai, kad ši patirtis aktuali daugeliui jaunų žmonių, nes ji vienaip ar kitaip yra palietusi jų šeimas. Suvokimas, kad mano tėvai, seneliai ar giminės buvo ištremti, tai tiesioginis istorinis bei asmeninis ryšys, kuris neleidžia pamiršti kai kurių, ypač svarbių Lietuvos istorijos aspektų.

M. Monkevičius: — Per kelis mėnesius mes sulaukėme per 1,000 jaunuolių, norinčių dalyvauti šiose ekspedicijose, paraiškų. Anketose, be kitų dalykų, reikėjo kiekvienam paaiškinti, kaip jis suvokia patriotiškumą, ką jam reiškia istorinė Lietuvos patirtis ir trėmimai. Tokia anketų gausa akivaizdžiai parodo, kad ši tema yra aktuali jaunimui.

Š. Frolenka: — Iš anketų atsakymų galima pastebėti, kad jaunimui patriotiškumas nėra vien tik

nueiti į minėjimą ir pamosuoti trispalve. Gavome nemažai anketų iš naujųjų emigrantų, kurie dirba Anglijoje, Airijoje, Vengrijoje, Italijoje, Ispanijoje ir kitur. Jų atsakymai ištisai pribloškė. Mes esame linkę „nurašyti“ šiuos žmones, kaip totaliai nepatriotiškus, nes jie dirba, mokosi ir gyvena ne Lietuvoje, bet savo noru išvyko į kitas šalis, tačiau šių žmonių teigimu, jų išvykimą lėmė noras ar net poreikis susikurti materialinę gerovę, ir tik tiek, o gyvendami ten, jie buriiasi į bendruomenes, stebi Lietuvos gyvenimą ir viliasi grįžti į tėvynę. Šie žmonės save laiko Lietuvos patriotais ir faktas, kad jie dabar yra išvykę, to niekaip nepaneigiam.

— **Kokio amžiaus žmonių anketų sulaukėte daugiausia?**

Š. Frolenka: — Amžius buvo labai įvairus, nuo vyresnių klasių moksleivių (16 metų), iki žmonių, kurie nelabai ir atitinka įstatyme numatyto jaunimo apibrėžimo (30–40 metų). Anketose buvo labai įdomių minčių ir tai akivaizdžiai parodė, kad jaunimas mūsų visuomenėje neretai yra perversinamas blogąja prasme.

Anketose viena svarbiausių motyvacijų buvo galimybė prisiliesti prie savo pačių šeimos praeities — tai noras pamatyti tas vietas bei aplinką, kur buvo ištremti jų artimieji, koku oru jie kvėpavo, ant kokios žemės vargo ir mirė. Žmonės suprato šio projekto svarbą ir aktualumą, todėl mato save, kaip šios unikali patirties skleidėjus. „Misija Sibiras“ — tai tik maža projekto dalis, nes į 4 ekspedicijas, kurios vyks šią vasarą, keliaus tik labai nedidelės žmonių grupės: po 6–8. Tačiau jie grįžę turės didelį uždavinį: skleisti ir informuoti žmones apie tai, ką išvydo ir patyrė šiose misijose.

M. Monkevičius: — Su atrinktais jaunuoliais prieš ekspedicijas mes taip pat rengėme pokalbius. Dauguma jų atėjo, gerai žinodami tikslas, su kuriomis siejama jų šeimų istorinė patirtis, jiems labai įdomu ir svarbu atrasti vietas, kur palaidoti jų giminės ar kur jie buvo ištremti. Išties jie jau prieš ekspediciją buvo surinkę nemažai informacijos, kuri jiems rūpėjo dar iki pačios misijos pradžios. Šiems žmonėms nelabai ir reikia patriotinio ugdymo, nes jie jau yra patriotai. Tik reikia jiems primintais būdais leisti išreikšti šį jausmą, kuris buvo natūraliai perduodamas per šeimą ir artimuosius.

— **Šią vasarą iš Vilniaus išvyks 4 ekspedicijos. Gal galite papasakoti konkrečiau, kur kiekviena vyks, kokias vietas aplankys, koks kiekvienos jų konkretus tikslas?**

M. Monkevičius: — Pirmoji ekspedicija, išvykusi birželio 14 d., ten bus iki birželio 25 d.; antra — liepos 22–rugpjūčio 1 d.; trečia — rugpjūčio 7–18 d.; ketvirta — rugpjūčio 18–29 d. Ekspedicijų laikas yra suplanuotas, jis nesikeis, taip pat yra suplanuoti ir kiekvienos maršrutai.

Š. Frolenka: — Trys pirmosios ekspedicijos turi tokį patį tikslą, ketvirtoji — kiek kitokį. Šiose trijose bus susitinkama su vietos lietuvių bendruomenėmis, jos bus skirtos aplankyti lietuvių žuvimo vietas, kapines bei jas sutvarkyti, mat, Lietuva vis dar nėra pasirašiusi sutarties su Rusija dėl tų kapų tvarkymo. Nors po nepriklausomybės atkūrimo buvo surengta nemažai ekspedicijų,

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Neteksime „Darbininko“

Buvo laikai, kai Amerikos lietuviai išgyveno kūrimo, steigimo, statymo ir organizavimo laikotarpį. Pastaruoju metu vis dažniau girdime apie praradimus: organizacijos sustabdo veiklą, uždarnos knygu leidyklos, paskutinį sudiev taria ilgametė lietuviška spauda. Tiesa, po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo naujųjų imigrantų iš Lietuvos bangai užtelėjus per Atlantą, atsirado vienas kitas ir naujas periodinis leidinys, kurių pasirodymas nuširdžiai sveikintinas, tačiau visgi liūdna, kai sudiev sako visiems pažįstamas, gerą vardą turintis lietuviškas laikraštis. Tokį sudiev šandien girdime iš rytinių JAV pakraščių, kai pranešama, kad nuo š.m. liepos 1 d. sustabdomas „Darbininkas“.

Tik tas pranešimas apie „Darbininko“ galutinį sustabdymą skamba kiek keistai: „ne viskas taip paprasta, kaip atrodo“. Š.m. gegužės nr. pirmame puslapyje redaktorė Albina Žumbakienė rašo: „Reikia pastebėti, kad tik laikraščio leidėjai — pranciškoniai — yra atsakingi už šį patvarkymą. Redakcija negali nieko pakeisti; nei atsakyti į skaitytojų užklausimus, kodėl taip daroma. Todėl redakcija prašo skaitytojų savo apgailestavimus ar priekaištus nukreipti pranciškonų provincijolui...“ (pateikiamas provincijolo kun. Benedikto Jurčio adresas — Vilniuje). O pranciškonų provincijolas tiesiai šviesiai š.m. balandžio mėn. „Darbininko“ numeryje pareiškė: „Provincijos vadovybės sprendimu, nuo š.m. liepos 1 d. mėnesinio „Darbininko“ leidyba neapibrėžtam laikui suspenduojama“.

Ką tie žodžiai reiškia? Ar kad „Darbininkas“ po kurio laiko bus vėl atgaivintas — gal šį kartą kaip dvimėnesinis ar dar kaip kitaip? Prisiminkime, kad 2001 m. gruodžio 28 d. tuomet dvisavaitinio „Darbininko“ numeryje taip pat buvo išspausdintas „neapibrėžtam laikui suspendavimas“, tačiau laikraštis, pakeitęs formatą ir persiorganizavęs į mėnesinį, vėl pradėjo lankyti skaitytojus. Tad ar galima tikėtis, kad jis vėl „atgis“, kad pranciškoniai vėl pakeis nuo-

monę ir pradės „Darbininką“ leisti kažkokia kita forma? Viena aišku: redakcija, atrodo, nelabai sutinka su tuo „suspendavimo“ sprendimu...

„Darbininkas“ yra kone „Draugo“ vienmetis — pradėtas leisti 1915 m. rugsėjo 19 d. („Draugas“ — 1909 m.) Šio laikraščio pradžia taip pat sietina su katalikų darbininkų problemomis Amerikoje, ypač vis labiau išvirtinant kairiesiems ir stengiantis į savo pusę patraukti lietuvius darbininkus. Naujasis katalikiškas laikraštis, leidžiamas triskart per savaitę, padėjo darbininkų organizacijai apsiginti nuo kairiųjų puolimo. Nuo 1925 m. „Darbininkas“ pradėtas leisti dukart per savaitę, ilgainiui virtęs savaitraščiu.

Po II pasaulinio karo į „Darbininko“ redakciją įsijungė daug žinomų lietuvių šviesuolių. Nuo 1950–1966 m. vyr. redaktoriumi dirbo Simas Suziedėlis, taip pat redakcijoje darbavosi prof. Juozas Brazaitis, rašyt. Paulius Jurkus, „Darbininko“ spaustuveje buvo spausdinami „Aidai“, „Ateitis“, „Tėvynės sargas“, „Į laisvę“ ir kiti periodiniai leidiniai. Tėvai pranciškoniai „Darbininką“ perėmė nuo 1951 m. balandžio 16 d.

Lietuviai visais laikais ypač pasitikėjo dvasininkija — kunigais, vienuolijomis — gausiai rėmė jų veiklą, statė bažnyčias, vienuolynų pastatus ir į dvasininkijos rankas atidavė daug didžiųjų lietuvių centrų (pvz., Kultūros židinį Brooklyn, Jaunimo centrą Čikagoje ir kt.). Keičiantis vienuolijų vadovybei, ypač po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, keitėsi dvasininkijos pažiūros į tai, kas Amerikos lietuviams buvo svarbu: daugeliu atvejų pradėta vertybes matuoti ne dvasiniu, bet finansiniu mastu, taip lietuviai, savo sunkiai uždirbtais pinigais sukūrę parapijas ir tuos centrus, pradėjo juos prarasti. Ir, nepaisant, kaip mums dėl to skaudu ar apmaudu, visa tai vyksta „legaliai“. Iš pranešimo apie „Darbininko“ sustabdymą taip pat galime pajusti, kad ne savo noru „į pensiją“ jis išleidžiamas. O dar galėjo našiai „darbuotis“ ne vienerius metus...

ieškant, aprašant, fotografuojant ir tvarkant tas vietas, tačiau dabar visa tai nyksta — kryžiai supūva ir išvirsta, o visa aplinka apauga krūmais ir medžiais. Šių ekspedicijų dalyviams teks iš peties pasidaryti kirviais bei pjūklais, pastatyti naujų kryžių, prikalti lenteles, kuriose bus pažymėta, jog tai lietuvių trėmimo ir mirties vietos. Ketvirtoji ekspedicija ieškos kapinių, kurių niekas dar nėra radęs, bet kurios, pagal įvairius šaltinius, turėtų ten būti. Trumpai tariant, pirmoji ekspedicija vyks į Irkutsko sritį; antroji — Krasnojarsko sritį; trečioji — Chomelio respubliką ir Vorkutą; ketvirtoji — Tomsko, Permės ir Tiumenės sritis. Geografiškai tai labai plačiai išsidėstę rajonai ir palyginti, kur istoriškai yra lietuvių trėmimo bei žuvimo vietos, bus aplankyta tik mažytė jų dalis.

Š. Frolenka: — Šios ekspedici-

jos praktiškai vyks pėsčiomis, todėl žmonės su visa įranga ir būtinomis priemonėmis ten nepalakstys. Kartais per dieną jie turės įveikti per 20 km. Kartu su mumis į visas ekspedicijas vyks ekspeditorius Gintautas Alekna, kuris jau 20 m. nuolatos važiuoja į Sibirą ir yra aplankęs visas vietas, į kurias bus vykstama. Jo patirtis bei žinios mums yra labai naudingos.

— **Kaip numatote platesnį šiose ekspedicijose sukauptų žinių bei patirties skleidimą visuomenei ir jaunimui?**

Š. Frolenka: — Kiekvienas dalyvis turėjo išipareigoti ekspedicijos metu rašyti dienoraštį, fotografuoti, jei yra galimybių — filmuoti, kad visa medžiaga, kurią surinks ir užfiksuos kiekvienos ekspedicijos dalyvis, būtų panaudota parodose. Jos planuojamos rengti visoje Lietuvoje, bent dešimtyje miestų. Nukelta į 5 psl.

LIETUVIŲ TELKINIAI

VOKIETIJA

Europos Lietuvių Kultūros Centro Vokietijoje idėja

Kaip kilo idėja kurti Europos Lietuvių kultūros centrą (ELKC) Vokietijoje?

Emigracija iš Lietuvos pastaraisiais metais pradeda siekti apimtis, keliančias grėsmę lietuvių etninės grupės išlikimui. Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą ir ypač išaugus lietuvių išeivių skaičiui šiose šalyse, Lietuvių Bendruomenės pradėjo svarstyti, kaip galima būtų kartu sustiprinti pastangas, siekiant suburti naujuosius emigrantus ir užtikrinti lietuviškos kultūros tęstinumą.

Tam tikslui prieš daugiau nei metus LR ambasadorius Vokietijoje Evaldas Ignatavičius kartu su Vokietijos LB buvo sukvietę LR ambasadorius iš kaimyninių valstybių, Lietuvos ir ES politikus bei lietuvių bendruomenių ir jaunimo sąjungų ES šalyse atstovus į posėdį, skirtą Europos lietuvių bendradarbiavimo galimybėms aptarti. Bendrose diskusijose kilo idėja kurti visas Europos LB vienijantį Kultūros centrą.

Tokio centro kūrimas buvo išsamiau svarstytas praėjusių metų rudenį vykusiame Europos Sąjungos šalių Lietuvių Bendruomenių atstovų sąskrydyje Huettenfeld, kuriame dalyvavo didžiausių LB Europoje atstovai (Didžiosios Britanijos, Airijos, Ispanijos, Prancūzijos ir kt.), taip pat VLB tarybos bei valdybos nariai, Vasario 16-osios gimnazijos kuratoriai. Darbinio sąskrydžio metu dalyviai vieningai išreiškė būtinybę koordinuoti lietuvišką veiklą.

Kodėl reikalingas Europos Lietuvių kultūros centras?

Gyvendami užsienio šalyse ir puoselėdami ryšius su tėvyne, remdami jaunosios kartos lietuvių išlaikymą, kurdami teigiamą Lietuvos įvaizdį svetur, jungdamiesi į organizuotą lietuvišką veiklą, lietuvių išeiviai daug prisideda prie lietuviškos kultūros puoselėjimo ir skleidimo.

Daugelyje Europos valstybių lietuviai nuo seno telkėsi į stiprias bendruomenes su organizuotomis veiklos struktūromis. Kai kuriose šalyse bendruomenės vėl atsikuria ar kuriasi naujai tik dabar.

Vasario 16-osios gimnazijos Vokietijoje pastatų detalė.

Neregėtai išaugus emigracijos iš Lietuvos mastams, bene visuose kraštuose sparčiai daugėja lietuvių išeivių. Tuo pačiu atsiranda nauji poreikiai, sunkumai, o įvairialypė bendruomenių veikla darosi ypatingai svarbi.

Kita vertus, Europos valstybėms vis toliau jungiantis į bendriją su vieningais įstatymais, intensyvesniais tarpvalstybiniais santykiais, augančia migracija, mūsų, lietuvių, išsibarsčiusių skirtinguose žemyno kampeliuose, problemos ir patirtys vis panašėja. Todėl Europos lietuvių bendravimo skatinimas bei ryšių stiprinimas yra ypač prasmingas ir reikalingas.

Lietuvių emigrantams nesiliaujant plūsti į Europos kraštus ir augant jų poreikiams, atlikti visų svarbiausių darbų vien visuomeniniu pagrindu nebeįmanoma. Todėl VLB valdyba ėmėsi iniciatyvos įkurti Europos lietuvių kultūros centrą, kuriame iš pradžių dirbtų vienas TMID finansuojamas etatinis darbuotojas. Jam, kaip ir anksčiau, talkininkautų savanoriai bendruomenės darbuotojai. Centro veikla galėtų plėstis priklausomai nuo poreikių ir turimų lėšų.

Kokie Europos Lietuvių kultūros centro tikslai?

Artimai bendradarbiaujant su ES kraštų Lietuvių Bendruomenėmis ir LR ambasadų kultūros atašė, galima būtų koordinuoti ir vykdyti svarbius išeivijai darbus:

- remti esamą lietuvišką veiklą, iki šiol atliekamą neapmokamų darbuotojų, ir tuo suteikti jai pastovumo;
- rūpintis Europos kraštų bendruomenėmis, ypač naujai besikuriančiomis;
- rūpintis glaudesniu Europos lietuvių bendradarbiavimu;
- rūpintis vis aktualesniu lietuvišku švietimu: vaikų vasaros stovyklų ir šeštadieninių mokyklėlių organizavimu;
- palaikyti ryšį su lietuvių menininkais, kurių užsienyje vis daugėja;
- jungti ir organizuoti lietuvių studentus užsienyje;
- rengti studijų dienas užsienio lietuvių problemoms nagrinėti;
- platinti informaciją apie Lietuvą kultūros, ekonomikos bei turizmo srityse;
- skatinti Europos kraštų ir Lietuvos jaunimo bendradarbiavimą;
- dalyvauti gyvenamojo krašto ir Lietuvos partnerystės projektuose ir kt.

Kur numatoma steigti Europos Lietuvių kultūros centro būstinę?

Vokietijos LB sodyba Huettenfeld jau keletą dešimtmečių yra lietuvių kultūros centras Vokietijoje, nes čia įsikūrusi Vasario 16-osios gimnazija ir lietuvių kultūrai palankios sąlygos plėsti esamą veiklą

Europos mastu. Taip sutaupyti laiko, energijos ir, žinoma, lėšų, lyginant su alternatyviomis vietomis, kur lietuviška veikla tik pradėdama vystyti. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentu užsienio lietuvių skyriaus vedėja Violeta Raulynaitienė ES Bendruomenių sąskrydyje taip pat pabrėžė, kad lietuviška sodyba Huettenfeld siūlo unikalias sąlygas tokiai institucijai, nes čia siejasi švietėjiška ir kultūrinė veikla.

Kaip Europos Lietuvių kultūros centras susijęs su Vasario 16-osios gimnazija?

Pasigirsta nepagrįstų teiginių, kad ELKC kūrimas susijęs su Vasario 16-osios gimnazijos uždarymu. VLB valdyba pasibaisėjusi seka tokius gandus: šiems nuogąstavi-

mams nėra jokio pagrindo. VLB valdybos vienas iš svarbiausių uždavinių yra Vasario 16-osios gimnazijos, kaip vienintelės lietuviškos gimnazijos lygio švietimo institucijos Vakarų Europoje rėmimas ir išlaikymas. Gyvendami svetimame krašte, vokiškose mokyklose bendraudami su vokiečiais bendraamžiais, lietuvių vaikai greitai atitrūkta nuo savo tautinių šaknų, o šio ryšio vėliau nebus įmanoma atstatyti. Šis jaunimas — neįkainojamas Lietuvos turas. Jo stiprius ryšius su tėvyne būtina remti ir skatinti. Europos lietuvių kultūros centro veikla tik padėtų gimnazijai vykdyti jos lietuvišką misiją. Viena iš galimybių būtų bendrų kultūrinių projektų su Vasario 16-osios gimnazija organizavimas, rūpinimasis jų finansavimu.

Bernadeta Goštautaitė

ROCKFORD, IL

PENKERI METAI BE JONO KERAMINO

Tas laikas tikrai greitai bėga. Rodos, dar taip neseniai mūsų veiklusis, nagingasis tautietis Jonas Keraminas gražiai darbavosi ir savo sukurtais objektais stebino ne vien tik lietuvių, bet ir amerikiečių.

Tačiau realybė yra kitokia — birželio 11-ąją jau suėjo penkeri metai nuo tos dienos, kuomet jis iškeliavo amžinybėn. Jo palaikai dabar sau ramiai ilsisi gimtojo Vyžuonų miestelio Utenos apskrityje kapinėse. Tą dieną už mirusiojo sielą buvo aukotos šv. Mišios ne tik gimtosios — Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, bet taip pat ir Kaune bei Čikagos jėzuitų koplyčioje.

Dabar a.a. Jono atminimu rūpinasi našlė Onutė, kuri viena tvarko savo vyro lietuviškais tautiniais motyvais papuoštą sodybą Rockford, IL, ne per toliausiai nuo Čikagos. Nors ir pati būdama nelabai stiprios sveikatos, stengiasi išlaikyti viską, ką jos vyras paliko.

Vienas labiausiai praeivio akį traukiančių objektų yra lietuviškas koplytstulpis, turbūt vienintelis privačioje sodyboje visoje Amerikoje. Beje, panašų į šį a.a. Jonas buvo pastatęs Commack, NY, vietovėje, kur jis anksčiau gyveno, tačiau keliantis kartu su darboviete į Rockford, reikėjo koplytstulpį ten palikti, o naujieji šeimininkai — nelietuviai, kaip atrodo, nusprendė jį pasilaikyti.

A. a. Jono žmona Onutė savo vyro įamžinimui remia jo gimtojo miesto ir parapijos reikalus. Kadangi šią vasarą bus švenčiamas Vyžuonos bažnyčios 600 metų jubiliejus, yra numatyta ten suruošti didelių renginių. Kaip Onutei Keraminienei rašo Vyžuonų seniūnas Vytautas Vanagas, Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Eugenijus Staleronka, minėjimo programa tęsis visą savaitę: čia bus vaikų bažnytinių chorų koncertas, sporto šventė, poezijos vakaras, didelis koncertas per kraštiečių susibūrimo šventę liepos 22 d. Į renginius kviečiamas kardinolas A. Bačkis, Lietuvos prezidentas V.

Onutė ir Jonas Keraminai, kai dar abu buvo jaunesni, sveiki ir žvalūs. Dabar Jono jau šiame pasaulyje nebėra 5 metai. E. Šulaičio nuotrauka.

Adamkus ir kiti svečiai.

Jie apgailestauja, kad tarp svečių nebus a.a. Jono ir jo žmonos Onutės, kuri dėl silpnos sveikatos nerizikuoja atlikti tolimos kelionės. Tačiau savo vyro vardu ji pasiuntė nemažą pinigų sumą bažnyčios šventoriuje statomam lietuviškam Rūpintojėliui iš akmens, kuris visiems laikams primins šį garbingą jubiliejų.

Onutė Keraminienė rūpinasi ne vien tik vyro gimtine, bet ir garsina Rockford lietuvių. Ji išstato gintarą bei kitus lietuviškus gaminius Rockford Etniniame muziejuje, kuomet ten būna parodos, atstovauja lietuviams kituose renginiuose, taip pat nepagaili ir pinigų lietuviškai veiklai plėtoti, nes Rockford lietuvių skaičius vis mažėja ir aukų yra sunku susilaukti.

O a.a. Jonas, ilsėdamasis jo išvajotoje Lietuvos žemėje, be abejo, džiaugiasi, kad jo geroji žmona Onutė, gražiai tęsia jo pradėtus darbus čia Amerikoje. Nebe reikalo ji yra gimusi visiems lietuviams atmintiną dieną — vasario 16-ąją.

Edvardas Šulaitis

Tai - Jūsų laikraštis

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

www.draugas.org

Europos moterų kamikadzių armija

Jų 47. Beveik visos Europos šalių, išpažįstančių islamą, pilietės. Visos jos vardan tikėjimo gali paaukoti save ir įvykdyti teroro aktą. Pasaulio futbolo čempionatas Vokietijos specialiosioms tarnyboms kelia itin didelį rūpestį.

Kaip teigia Vokietijos laikraštis „Tagesspiegel“, 47 moterys sava-noriškai atsiliepė į raginimą tapti kamikadzėmis, kai į „Mucadele“ („Pasipriešinimas“) tinklalapio pokalbių svetainę, dirbančią turkų, arabų ir anglų kalbomis, buvo išsiųsti laiški.

Du trečdaliai jų — vokietės, likusios — belgės ir danės. Kaip Čėčėnijos „juodosios našlės“, skleidžiančios terorą Rusijoje, jos kalba apie tai, kad pasiryžusios susisprogdinti vardan „reikalo“. „Tai labai rimta, — kalba šaltiniai, bendraujantys su žvalgybos tarnybomis. — Pavojus tas, kad nežinomos, iš pirmo žvilgsnio nekeliančios įtarimo moterys, gali tapti gyvomis bombomis į čempionatą atvykusių sirgalių minioje. Tokia perspektyva tiesiog purto“.

Beveik neįmanoma užtikrinti visišką saugumą tokiuose objektuose, kaip 12 miestų stadionai, kur vyksta pasaulinio turnyro varžybos, aikštės su dideliais ekranais, geležinkelio stotys, oro uostai, metro ir kitos viešosios vietos. Baisu net

pagalvoti apie tai, kad sirgalių minioje gali atsidurti moterys, nusprendusios tapti „kankinėmis“.

Apie slaptą savižudybei pasirengusių moterų armiją sužinota atsitiktinai. Hamburge įsikūrusi įmonė „Pan Amp AG“, kurios specializacija — saugumas ir nusikaltimų tyrimas tinkle, tinklalapyje „Mucadele“ pastebėjo pokalbių svetainę ir sugebėjo iššifruoti jos kodą.

Įmonės darbuotojai surinko medžiagą ir tyrimo rezultatus perdavė vienai iš Amerikos specialiųjų tarnybų, kuri savo ruožtu informavo Vokietijos kolegas.

Tarp 47 moterų kamikadzių yra trys vokietės, kurios nesenai areštuotos besiruošiančios išvykti į Iraką, kur turėjo įvykdyti teroro aktą. Buvo paviešinti tik jų vardai ir pirmosios pavardžių raidės, kaip to reikalauja vietos įstatymai. Viena iš jų buvo Berlyno gyventoja Sonja B.

Ji priėmė islamą ir ištekojo už musulmono iš Artimųjų Rytų. Kad nekeltų įtarimo, ji ruošėsi vykti į Bagdadą kartu su savo dvejų metų sūnumi. Atrodo, jos mažametis berniukas turėjo būti mamos bendrininkas. Kitos dvi moterys, įtariamoms terorizmu, areštuotos Bavarijoje.

Jau pasitaikė atveju, kai Europos moterys priėmė islamą ir tapo kamikadzėmis. 38-erių belgė Muriel

Degok 2005 metų rudenį atvyko į Iraką ir susisprogdino blokpostu Baakube. Prieš įvykdydama teroro aktą, Degok aktyviai propagavo terorizmą interneto svetainėje.

Remiantis tyrimo medžiaga, Berlyno gyventoja Sonja B. bendravo su teroro grupe „Ansar al-Islam“: ji užmezgė ryšius su šios organizacijos vadovais, gyvenančiais Vokietijoje ir Austrijoje.

„Mucadele“ tinklalapio organizatorius yra turkas Alptekin G., kuriam paskelbta paieška ir kuris yra laikomas „Ansar al-Islam“ šalininku.

Didelį nerimą kelianti detalė, kuri leidžia spėti apie tiesioginius „Mucadele“ ir „al Qaeda“ ryšius — tai puiki vaizdo kokybė interneto svetainėje.

„Klaipėda“

„MISIJA SIBIRAS“

Atkelta iš 3 psl.

Visa ta medžiaga bus iš jauno žmogaus požiūrio ir tai galbūt padės užmegzti glaudesnę ryšį tarp skirtingų kartų: kalbėjimas apie tą pačią istorinę patirtį gali sujungti žmones. Taip pat galvojame apie analogiškas parodas mokyklose, kurios, mūsų supratimu, būtų labai svarbios, nes jauni žmonės turėtų galimybę susipažinti su savo bendraamžių patirtimi apie mūsų visų bendrą istoriją.

—Ar valstybė prisideda prie šios svarbios misijos finansavimui?

M. Monkevičius: — Be partnerių ir dvasinių rėmėjų, kurie suteikė be galo daug informacijos, mes niekaip nebūtume išsivertę, todėl būtina paminėti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių draugiją, Lietuvos

politinių kalinių sąjungą, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, Laisvės kovotojų sąjungą. Šio projekto globėjai, kurie taip pat nemažai prisidėjo, kad „Misija Sibiras“ būtų įmanoma: prof. Vytautas Landsbergis ir A. Brazauskas. Šį projektą finansine parama padėjo įgyvendinti Švietimo ir mokslo ministerija, LR Vyriausybė ir Kultūros ministerija, Tautinių mažumų bei išeivijos departamentas.

Beje, visą informaciją apie šias ekspedicijas galima rasti specialiai tam sukurtame puslapyje

www.misijasibiras.lt

Pasikalbėjimas buvo išspausdintas „Bernardinai.lt“. Čia pateikiame kiek sutrumpintą jo formą.

Atėjus naktiai, miegoti susirietė ant maišų. Nors stotyje budintis pareigūnas išpėjo, kad nemiegotume, bet nuovargis ir fizinis išsekimas darė savo. Vos tik užsnūdome, patyrė Vilniaus vagišką iš po galvų sugebėjo ištraukti maišą su dar likusiais daiktais, o taip pat pavogti vištelę keliaunininkę, kuri visą kelionę iš Lietuvos keliavo su mumis. Ją labai mylėjo brolis Juozukas, nes mums gyvenant Štėnkendorfo dvare, ji kiekvieną dieną jam padėdavo po kiaušinių. Tai buvo paskutinė mūsų turėto turto vagystė ir paskutinio gyvulio — paukščio praradimas. Prie nuolatinių vagysčių Lenkijoje ir Baltarusijoje mes buvome pripratę ir į eilinę vagystę Vilniuje žiūrėjome abejingai. Svarbiausia buvo tai, kad sveiki ir gyvi grįžome į Lietuvą.

Išaušus rytui, nusipirkome bilietus į Kauno keleivinį traukinį ir ruošėmės išvykti. Apie pietus per garsiakalbį pranešė, kad keleivinis traukinys už valandos išvyksta į Kauną, keleiviai turi užimti vietas. Sėkmingai susikrovę likusius daiktus į keleivinio traukinio vagoną, laukėme išvažiavimo. Pagaliau garvežys sušvilpė, stipriai timptelėjo, subildėjo vagonai ir pradėjo palengva važiuoti. Aš sėdėjau ir pro vagono langą žiūrėjau į tolstantį Vilnių. Kiek pavaziavus, staiga sutemo, nesupratau, kas atsitiko. Tai truko labai neilgai. Kažkas iš suaugusiųjų paaiškino, kad tai yra Panerių geležinkelio tunelis, antras toks tunelis bus prieš Kauną. Dabar Panerių tunelis uždarytas. Žiūrint pro vagono langą Vilnios miškuose matėsi karo metu nuo bėgių nuverstų traukinių. Tolumoje dunksojo sveikos, karo nesunaikintos ūkininkų sodybos, miestelių namai. Keleivinis traukinys stoviniuodavo kiekvienoje stotelėje, ilpdavo didžiuliais ryšuliais nešini keleiviai. Sustojus vienoje stotyje mūsų bendrakeleiviai iš Jonavos pasakė, kad tai Kaišiadorys — pusė kelio iki Kauno. Taip bežiūrint ir besižvalgant pro traukinio vagono langą, vėl staiga pasidarė tamsu, tik šį kartą tamsa tęsėsi žymiai ilgiau. Kaunas, Kaunas... vagonė kilo šurmuly. Keleiviai ėmė nuo lentynų daiktus ir ruošėsi išlipti, visi skubėjo, nes traukinys važiuo tik iki Kauno. Mes taip pat pasiėmėme daiktus ir laukėme traukinio sustojimo. Sustojus traukiniui, išlipome. Vaizdas buvo apgailėtinas. Kauno traukinių stoties pastato vietoje riogsojo krūva plytų. Ją 1944 m. vasarą traukdamiesi vokiečiai susprogdino. Šalia sugriautos traukinių stoties buvo pastatytas laikinas medinis barakas, kuriame buvo bilietų kasa ir nedidelė keleivių laukimo salė. Del

RYTŲ PRŪSIJOS KELIAIS

ALGIRDAS LUKOŠEVIČIUS

Nr. 16

vietos stokos su daiktais į stoties laukimo salę nebuvome įleisti. Juos sukrovėme perone, nuošalėse vietoje, ir pasilikome laukti traukinio, važiuojančio į Suvalkiją. Visa laimė, kad buvo atodrekiš ir naktį praleidome lauke. Pasikeisdami pasišildyti eidavome į stoties keleivių laukiamąjį, o taip pat atsinešdavome karšto vandens — arbatos. Kauno traukinių stoties budintis pasakė, kad rytoj po pietų prekinis traukinys su karine amunicija turi važiuoti į Kybartus. Jis žadėjo pakalbėti su karinio traukinio viršininku, kad priimtų mūsų tris šeimas važiuoti iki Vilkaviškio ar Kybartų. Be to, jis paaiškino, kad keleivinis traukinys ta kryptimi kol kas nevažiuoja. Kitos dienos ryte stoties viršininkas pasakė, kad traukinys važiuos po pietų, ir mes galime juo važiuoti. Kitos išeities nebuvo ir teko paskutinį šios varginančios kelionės etapą važiuoti kariniu traukiniu, atviroje platformoje. Kaune turėjome pusdienį laisvo laiko, tai Mamytė su Maryte išsirušė aplankyti kun. Jono Aleksos, kuris gyveno vienuolyne. Dar vokiečių okupacijos metais (1943 m. vasarą) pas mus į Gražiškius buvo atvažiavęs dėdė kun. Jonas Aleksa, kuris sakė, kad gyvena prie Šaritų bažnyčios esančiame vienuolyne. Mamytė ir Marytė išėjo, o prie daiktų liko Kazimieras, Juozukas ir aš, o taip pat Kanslerienė su sūnumi Vytautu ir šeima iš Virbalio. Kitų pabėgėlių — keleivių, kurie kartu su mumis važiuo iš Vilniaus į Kauną jau nebuvo. Dauguma jų buvo iš Kauno ar kitų miestų. Apie pietus iš svečių grįžo Mamytė su Maryte, kurias dėdė kun. Jonas pagal galimybes gausiai apdovanojo. Teko ir man labai šiltos vilnonės kojines ir kumštines pirštines. Kojines nedelsdamas apsiaviau, nes mano dėvimos kojines ir bateliai buvo kiauariai permirkę, kadangi lauke buvo atodrekiš ir patęžęs sniegas. Pirštines taip pat apsimoviau, nes turėtos pirštines buvo išsidedėjusios ir man mažokos.

Tuoju po pietų atėjo Kauno traukinių stoties budintis ir pasakė, kad ant tolimesnio geležinkelio kelio netrukus atvažiuos karinis traukinys.

Nebeprisimenu, prie kurio geležinkelio kelio išsinešėme daiktus. Atvažiavus traukiniui, kariškiai leido susidėti daiktus į atvirą platformą, kurioje dar buvo kažkokie kariški daiktai. Greitai sumetę maišus su daiktais ir patalynę, patys užsiropštėme į platformą. Netrukus traukinys pajudėjo Suvalkijos kryptimi. Artėjant prie Kazlų Rūdos, oras pradėjo keistis, prasidėjo šlapdriba, sniegas maišėsi su lietumi, pūtė stiprus ir žvarbus vakarų vėjas, kuris per menkus mūsų rūbus kiauariai smelkėsi iki kaulų. Brolį Juozuką, kad nesusaltų, Mamytė išuko į patalus. Kiti apsigaubėme lovatiesėmis. Traukiniui sustojus Kazlų Rūdoje, atsisveikiname su bendrakeleiviais Kansleriene ir jos sūnumi Vytautu. Jie anksčiau gyveno šiame mieste ir turėjo pažįstamų, todėl manė, kad laikinai pas ką nors prisiglaus. Pailsėję ruošėsi važiuoti į Igliauką. Skaudu buvo skirtis, tiek dienų ir naktų kartu išvargus, iškentėjus. Gyvenime taip jau būna. Gyvenimas žmones suveda, jis juos ir išskiria. Kanslerienė su sūnumi Vytautu pasiliko Kazlų Rūdoje, o mes važiuojome tolyn. Nežinojome, kur sustos traukinys — Vilkaviškyje ar Kybartuose. Tačiau važiuojame arčiau namų, arčiau Gražiškių, nors gerai žinojome, kad ten niekas mūsų nelaukia, nėra dalies trobesių (klėties, kluono). Galvojome, kad išlikęs gyvenamasis namas (stubos) ir tvartas. Jau apie Bagotąją pradėjo temti. Traukinys niekur nestojo, važiuo ir važiuo, o mes, tupėdami ant sudėtų platformoje daiktų, kalenome iš šalčio dantimis. Pagaliau... sustoja. Kelias įvažiuoti į Pilviškių traukinių stotį užimtas, dega raudona semaforo šviesa. Pasinaudodami traukinio sustojimu, greitai, per keletą minučių išmetame žemėn turimus daiktus, atsisveikinę su bendrakeleiviais iš Virbalio, nušokome nuo platformos ir patraukė daiktus toliau nuo bėgių, laukiame, kol traukinys nuvažiuos. Traukinys nuvažiuoja, o mes pasilikome ant geležinkelio pylimo. Šlapdriba virto sniegu, pradėjo šalti. Krito gausios ir stambios snagės, kurios apdengė maišus su daiktais. Netrukus ir mes buvome balti, panašūs į sniego žmones. Aplinkui pilka tamsa, tik ne per toliausia matėsi sodybėlė, kurioje gyvenamojo namo lange degė šviesa. Ką daryti? Kur eiti? Vienintelė viltis — eiti į šviesą ir prašyti nakvynės. Mamytė ir Marytė palieka mus prie geležinkelio pylimo ir eina į šviesą, į vilties šviesą. Gal tai buvo Dievo Apvaizdos šviesa, kuri gelbėjo ir saugojo mūsų šeimą šioje sunkioje ir baisioje tremtinių-pabėgėlių kelionėje. Moterys dingsta pilkoje nakties ir sniego tamsoje.

Bus daugiau.

HEDONIZMO METMENYS

**IONAS KAZIMIERAS
BURDULIS**

IUOZAS GREVELDA

Nieko naujo nėra po saule, sako Ekleziastas. Iš tikrųjų turime su tuo sutikti, nes šiuolaikinis žmogus, mūsų gentainis, neišrado nieko, ko būtų nežinoję ar nepatyrę senosios Elados ar dar senesni Žemės gyventojai. Nes viskas, kuo naudojosi žmogus, egzistavo milijardus metų prieš jam atsirandant, o jis tik išmoko naudotis (atitinkamai pavadinęs) Pitagoro teorema, vienų medžiagų tamprumu, kitų kietumu (pasigaminęs lanką ir strėles, skydą ir kardą). Bet viskas buvo, viskas egzistavo ir viskas egzistuos, kai išnyks paskutinysis žmogaus kojos paliktas pėdsakas nuo žemės paviršiaus, kai ir pati Žemė išnyks kaip rūkas. Paskutiniojo Teismo trimitui sugaudus...

Tad nesistebėk, mielas skaitytoja, šmaikščiais mūsų samprotavimais pasimėgdamas, tauriomis mintimis savo sielą nuo kasdienybės šiukšlių apkuopdamas, kad nūnai dažnas mūsų bendrapilietis senoviskų smagybų užsigėdžia. Jeigu senovės graikams (vergvaldžių aristokratijai), kaip mums primena istorikai, ne tik lėbauti, su heteromis (koks prašmatnus pavadinimas!) pramogauti ir kitaip savo žemiškąją būti pradžuginti nepakako, bet ir savo pramogavimus įprasmini prireikę, išradus specialią etikos teoriją, kuri tuos pramogavimus dar ir aukščiausiu geriu paskelbė. Kurie — ne kurie gentainiai taip pat yra linę etiką naujais praturtinimais papuošti ir visiems to pageidaujantiems paslaugiai pateikti, ir ypač to nenorintiems (!) dantysna su pasimėgavimais įbrukti.

Kam jiems to prireikė, — paklauskite? Ogi visai paprastai, — jų nuomone, kas patinka jiems, tas turi patikti visiems, o jeigu nepatinka, tai yra kvaili ir tegul kaltina save! Tad ir perša savo pažūras, savo skoni ir savo protą (ar kvailumą) kaip

didžiausią vertybę mūsų pasigėrėjimui ar pasiūlykštėjimui (mes su tamstomis juk ne vienodi!).

Skaitytojas tikriausiai jau bus pastebėjęs, jog viešoje informacijos erdvėje (taigi ir laikraščių puslapiuose) išsiskyrė ir vėl susipynė dviejų iškilių ponų — Viktoro ir Agurkicho — esmės ir prasmės, pono Viktoro — siurrealistinis vaizdelis ir pono Agurkicho romantinis veidelis. Kartais jie abu susitinka viename puslapyje, kartais skirtinguose, bet abu sutartinai lipdo Didžiojo veikėjo mentalinį ir astralinį vaizdą mūsų smegeninėse. Galite piktintis, galite apgailestauti, tačiau tas vaizdas nepriklauso nei nuo autorių, nei nuo skaitytojų. Ir tame nėra nieko antgamtiška. Kaip jau buvo sakyta, šioje žemėje niekas neturi antgamtinių galių. Ir politikai, ir žurnalistai — tai ne šėtonai, ir ne liuciferiai, todėl nuo jų nieko ir nepriklauso. Todėl prašome nesipiktinti, jeigu kai kurių mūsų autorių nupieštas pono Viktoro veidelis pernelyg panašus į tikrovę. Galite manyti (ar laikyti), jog vienam ar kitam mūsų autoriui bus pritrūkę kruopštumo ar atidumo, piešiant žurnalistinį politikos tūzo portretą.

Kitas dalykas, kai į „Lietuvos aidą“ puslapius kada ne kada patenka šėtoniškos valios įbrukta medžiaga, nutvieksa pragariškos šviesos atspindžių ir tamsos šešelių. Štai kuo skaitytoją pradžiugino (LA 2006.05.31, Nr. 122/9915) Giedrė Gorienė straipsnyje „Šnipų Lietuva“. Anot jos, Lietuvos policija ir VSD prievarta verbuoja laisvus žurnalistus, o jeigu jie nesutinka, tai jiems už padarytus nusikaltimus keliamos baudžiamosios bylos. Suprask, navius skaitytoja, — kaip tai neetiška, niekšiška ir nedora! Na, padarė žurnalistas avarią, na, žmogų suvažinėjo, tai to dar negana! Atrodytų, kam čia kištis, kam gyvenimą gadinti, — pagautų, nuteistų, ir baigtas kriukis! Betgi ne! Verbuoja, įkalbinėja, situlo nuo teismo ir nuo bausmės išsukti, visai gundo, o prin-

cipingi žurnalistai spyrioja, kaip avinai į skerdyklą vedami, ir bausmės atsisakyti niekaip nesutinka. Sodinkite mane, ir baigta!

Visa ta blogio imperija (tiksliau blogio provincija) nutapyta tokia kraupia spalva, kad reikia tik stebėtis, kodėl ne Lietuva, o Baltarusija paskelbta paskutine diktatūra Europoje. Giedrė tvirtina: „Ir kas sakė, kad sovietinė KGB buvo baisiausia represinė struktūra? Susidaro išpūdis, kad, palyginti su nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos spec. tarnybomis KGB buvo tik pumpuriukas...“

Taigi. Jeigu prisiminsime, kaip KGB ir jo pirmtakai kankino mūsų tautą, kaip kruvinomis rankomis grūdė į ešelonus, kaip per tardymus replėmis išlupdavo dantis ir lytinius organus Lietuvos partizanams bei jų ryšininkams, vyskupams ir kunigams, tai kyla natūralus klausimas: kuo gi užsiima mūsų nacionalinis VSD, jeigu kruvinasis KGB yra tik pumpuriukas, tik neužmirštuolės žiedelis?

Negerai? Be jokios abejonės! Tačiau ir tai dar ne viskas. Marijampolės pataisos namų nuteistieji (ar kalintieji, — dėl tikslumo negarantuojame) apsižiūrėjo, kad pasimatymų kambaryje įrengta „blakė“. Į sieną įmūryta. Negerai? O kas ten žino? Tačiau ta proga Giedrė ar žurnalistinį tyrimą atliko, ar jai kažkokia (šventa ar nelaba) dvasia pakuždėjo, jog tokiu būdu tapo pažeistos žmogaus teisės, kuriomis disponuoja tie įkalintieji ar nuteistieji. Todėl dabar jie laukia, kol koks nors Seimo narys juos aplankys ir visam pasauliui ištriūbs, koks baisus yra Lietuvos VSD!

Pasirodo (Giedrė tai atrado), jog V. Uspaskichą, mūsų visų laimei ir džiaugsmui, į politiką atvedė ne kas kitas, o vis ta pati pabaisa — VSD. Ji galėjo (o gal privalėjo, nes juk turėjo visas galimybes!) Agurkichą įmesti į savo požemius, ištardyti pagal visas KGB tradicijas — išlupti dantis, lytinius organus, plaučius, kepenis

ir dar ką nors, bet to nepadarė! Bet ir to dar negana! Pasirodo, jog VSD, kartą apsižioplinęs, sujudo, kad šaukštai jau po pietų, — su Generaline prokuratūra V. Uspaskicho patikėtinį darbe ir namuose užgruvo kratomis. O visa spauda dėl to klykia, sako Giedrė.

Ir vėl matome, kaip Giedrė, nesiskaitydama su faktais, prieš savo valią piešia nežinia kieno portretą. Baisus dalykas tie mentaliniai ir astraliniai iškrypimai, jeigu vargšei moteriai taip iškrepia protą, kad laikraščio straipsnis tampa panašus į KGB tardytojo kabinetą po tardymo — visur mėtos išbarstyti dantys, pramaišiu su nuorūkomis, protokolo lapai ir kraujo klanai...

Bet juk siurrealistinis vaizdas reikalauja siurrealistinės plunksnos? O čia jau nieko nepadarysi, Giedrė yra ir paties žanro, ir pačios plunksnos savininkė. Ji bus užpatentavusi ir žanrą (kas Lietuvoje dar rašo siurrealistiniu stiliumi?), ir plunksną, kad niekas jos nepralengtų ir jos šlovės neužtemdytų!

Ar gali išivaizduoti, koks malonumas, koks pasitenkinimas, koks pasididžiavimas būti vieninteliu ir nepralenkiamu savo srityje? Ar gali išivaizduoti, kokia hedonija apima šią iškilią ir talentingą autorę, kai ji tik viena, pasitelkusi savo mūžą, gali subjauroti tai, kas gražu, sutepti tai, kas švaru, išniekinti tai, kas šventa? Giedrė, Viktoras ir daug kitų hedonizmo puoselėtojų tavo paslaugoms! Jie žino, kaip patirti didžiausio malonumo paslaptį ir dovanai pasiruošę bet kuriuo paros ir metų laiku įpiršti, įbrukti, primesti ją tau, — skaityk ir mėgautis!

Nuo savęs pridursime, — mes nesame užverbuoti. Nei policija, nei VSD mums rankų ir sąžinės neišsukinėjo ir į hedonistus neverbavo. Todėl, jei šis mūsų pamąstymas tave, gerbiamas skaitytoja, ir nelabai hedonistiškai bus nuteikęs, neteisk itin griežtai, — tas žanras, ko gero, bus ne mūsų nosiai.

SUKILIMAS

**PROF. VYTAUTAS
LANDSBERGIS**

Birželio 22 d. prisiminėme Birželio sukilimą. Prieš 65 metus, jau vykstant Antrajam pasauliniam karui ir Lietuvai vargstant SSRS okupacijoje, nacionalistinė Vokietija užpuolė savo sąjungininkę „socialistinę“ Sovietų Sąjungą. Tą pačią dieną Lietuvoje prasidėjo sukilimas prieš raudonąjį okupantą ir jo terorą, o kitą rytą sukilėlių vadovybė paskelbė vėl esant nepriklausomą Lietuvą, tuo politiniu veiksmu mesdama iššūkį abiem kariaujančioms pusėms.

Iššūkis vokiečiams buvo ir sukilėlių paskelbtoji, jau pagrindų sudarytoji, Laikinoji Vyriausybė. Vokietija, pirmiausiai vokiška karinė, paskui civilinė valdžia reokupuotoje Lietuvoje nepripažino Laikinosios Vyriausybės, nors išvaikė ją, atsiskiusią kolaboruoti, tik po šešių savaičių. Kokią reikšmę turėjo jos darbas iš karto naikinant sovietizaciją, grąžinant ankstesnę Lietuvos ištatyminę ir žemesniųjų struktūrų tvarką, su kuria vokiečiai iš dalies

skaitėsi, dar turėtų būti išsamiau ištirta. Dabar prisiminkime vieną ligi šiol veikiau neryškinamą paties sukilimo aspektą: kalinių išvadavimą.

Sovietų teroras pirmaisiais okupacijos metais pasireiškė ir gausiais suėmimais, ir trėmimais iš Lietuvos į SSRS. Prasidėjus karui su Vokietija ir sukilimui Lietuvoje, Raudonoji armija ir bolševikų administracija paniškai bėgo, tačiau ir rūpinosi, net sugaišdama laiko, nepalikti kalinių. Ypač politinių, nes pagal sovietinę „teisinę“ sampratą jie buvo kalti vien dėl įtarimo arba kam nors įskundus. Jūs tad stengėsi arba nužudyti vietoje, Lietuvoje, arba vežamus, varomus į rytus, kaip antai Červenėje. Daugelių tų žudynių ypatingu sadingumu žiaurumu ir baisiai nukankintų žmonių skaičiumi pranoksta bei primena Rainiai netoli Telšių. Ką tik paskelbtoji išsami medžiaga apie Rainių žudynes turi ir sukilimo pėdsakų. Kaliniai žinojo, kad bolševikai bėga, ir tikėjosi išlaisvinimo. Bolševikai saugumiečiai ir kalėjimo viršininkai rūpinosi, kad jokių būdu taip neatsitiktų. O sukilėlių jėgos

apie Telšius, nors ieškota ginklų, buvo dar per menkos atverti kalėjimą, kol jo neapsupo, vietos čekistams prašant, besitraukiantys kerštingi sovietų kariuomenės daliniai, kurie kartu ir įvykdė žudymo egzekuciją Rainių miškelyje. Be abejo, sunkų karinį nusikaltimą, kuriam senaties nėra, nors mažiausiai vienas organizatorius ir vykdytojas ramiai leidžia čekisto veterano senatės dienas Rusijoje. Vis dėlto daugelyje kitų vietų sukilėliams pavyko išlaisvinti kalinius, sutrukdyti jų nužudymą. Jei ne sukilimo sparta, „liaudies priešų“ egzekucijų, kartu su atsitiktiniais praeiviais, būtų buvę kur kas daugiau.

Baisus tų dienų reiškinys buvo ir žydų egzekucijos, motyvuotos, kai jas vykdė vietiniai nusikaltėliai, vedami keršto, godumo, primityvaus antisemitizmo. Bet labai greit sisteminio Lietuvos žydų naikavimo ėmėsi nieko nevaržoma okupacinė vokiečių valdžia, vykdanči atsineštą nacistinę rasinę doktriną.

Sukilimą, kuris truko vos kelias dienas, tiesiogiai siėti su trejus metus Vokietijos okupuotoje Lietuvoje vykdytu holokaustu, nėra pagrįsta. Žydų lemtis nacių valdžioje būtų buvusi tokia ir be sukilimo. Tačiau

kas, kokie asmenys ar būreliai pavaldūs ar nepavaldūs (kaip J. Klimaičio pogromininkai Kaune) centrinei Lietuvos sukilėlių vadovybei vykdė pirmųjų dienų nusikaltimus žmogiškumui, politiškai pageidaujamus nacių ir ne tik jų, turi būti įvardyti ir konkrečiai aprašyti. Kad šiuos nusikaltimus paskatino, nors nepateisino, ir sovietų raudonasis teroras, berods, nekelia abejonų. Visai mažai žinomas ankstesnis faktas, jog dar Hitlerio–Stalino draugiško bendradarbiavimo metu ir vokiečiams jau užimėnant Europos šalis, nacistinė vadovybė kreipėsi į Maskvą, kad SSRS priimtų galbūt milijonus Europos žydų. Taip jie būtų išvengę konclagerių ir dujų kamerų. — Ne, atsakė sovietai. — Mums ir savų užtenka! Ir kai Molotov–Ribbentrop paktą sovietai su naciais sudarėjo pasmerkusių tautų pasidalinimą ir Lietuva buvo paliekama Vokietijai, Stalinas gerai žinojo, kam pasmerkia ne tik Lenkijos, bet ir Lietuvos žydus.

Šiame niekšybų sukuryje Lietuvos sukilimas, kaip ir ankstesnieji 19-ajame šimtmečiuje, išreiškė visų pavergtųjų tautų teisę siekti laisvės ir todėl pagarbiai minimas.

Pasaulyje naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

JAV visame pasaulyje seka finansines operacijas

Washington, DC, birželio 26 d. („Reuters“/BNS) — JAV vyriausybė po 2001 metų rugsėjo 11-osios išpuolių ėmė slapta sekti bankines operacijas visame pasaulyje, penktadienį pranešė aukštas pareigūnas, ginantis šiuos veiksmus kaip „teisėtą“ kovos su teroru programos dalį.

Tai naujausia slaptoji programa, kurios atskleidimas greičiausiai sukels dar vieną susirūpinimo bangą dėl galimų privatumo ir amerikiečių pilietinių laisvių pažeidimų.

JAV viceprezidentas Dick Cheney gynė slapta finansų sekimo programą, esą ji yra gyvybiškai svarbi nacionaliniam saugumui, ir kritikavo kai kuriuos JAV laikraščius, kad šie paviešino informaciją, sakydami, jog taip pasitarnaujama prieš interesus.

„Tai yra geros, rimtai parengtos programos. Jos yra vykdomos, remiantis šalies įstatymais“, — sakė D. Cheney vizito Čikagoje metu.

Anksčiau išaiškėjęs šalies viduje vykstančių telefono pokalbių įrašų rinkimas ir amerikiečių tarptautinių pokalbių klausymasis neturint tam reikalingų leidimų, jau buvo privertę prezidento George W. Bush administraciją gintis.

Išdo sekretorius John Snow pareiškė, kad G. W. Bush administracija naudojosi tik tam tikromis bankų ataskaitomis, susijusiomis su įtariamais teroristais, ir rūpinosi apsaugoti amerikiečių privatumą.

„Sumaniai stebimi bankiniai įrašai patys mus nuves pas teroristus ir taip apsaugos mūsų piliečius“, — sakė J. Snow.

Pasak J. Snow, stebėjimas nėra „duomenų išgavimas“ ar rausimasis po privačių amerikiečių finansinę informaciją.

Sekimo programą vykdo Centri-

nė žvalgybos valdyba (CŽV), o prižiūri Išdo departamentas. „Sekdamos pinigų judėjimą JAV gali aptikti teroristų agentus ir jų finansininkus, išaiškinti teroristų tinklus, atiduoti juos teisingumui ir išgelbėti žmonių gyvybes“, — sakė J. Snow.

Programa remiasi SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) sistemos įrašais. Su šios sistemos pagalba kasdien pasaulyje yra atliekama milijonai finansinių sandorių.

Pasak laikraščio „The New York Times“, per SWIFT sistemą, kuri aptarnauja 7,800 įvairių finansinių organizacijų daugiau kaip 200 šalių, kasdien praeina apie šešis trilijonus dolerių per dieną, dauguma sandorių — tarptautiniai.

Šios sistemos duomenų bazė, kurią vienas buvęs JAV pareigūnas pavadino „pagrindine gysla“, teikia informacijos apie pinigų kelius ir ryšius tarp galimų teroristų bei juos finansuojančių grupuočių. Ji yra padėjusi sugauti „al-Qaeda“ agentą Riduan Isamuddin, kuris, kaip manoma, 2002 metais organizavo sprogdinimus Indonezijoje. Jos dėka taip pat buvo identifiкуotas JAV gyventojas, padėjęs „al-Qaeda“ nariui išplauti 200,000 dolerių per vieną Pakistano banką.

Tuo tarpu Atstovų rūmų teritorinio saugumo komiteto pirmininkas Peter King pareikalavo patraukti teisminei atsakomybėn laikraštį „The New York Times“, kuris praėjusią savaitę ir demaskavo, kad Amerikos specialiosios tarnybos slapta seka piliečių finansines operacijas.

Kalbėdamas televizijos kanalo „Fox“ laidoje Kongreso narys kaltino įtakingiausią JAV laikraštį tuo, kad jo „gėdingi veiksmai pažeidžia kovos su šantažu įstatymus“.

Rusija neatitinka G8 standartų

Londonas, birželio 26 d. („Reuters“/BNS) — Rusija neatitinka demokratijos standartų, keliamų Didžiojo aštuoneto (G8) narėms, o jos narystė turtingiausių valstybių klube kelia pavojų G8 patikimumui, sakoma sekmadienį paskelbtoje ataskaitoje.

Demokratijos bei pilietinių laisvių požiūriu Rusija, sausi perėmusi pirmininkavimą G8 klube, žengia atgal, sakoma Užsienio politikos centro ataskaitoje, paskelbtoje artėjant liepos 15-17 dienomis Sankt Peterburge rengiamam G8 šalių vadovų susitikimui.

Užsienio politikos centras yra nepriklausoma tyrimų organizacija, jos globėjas yra Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blair.

„Rusijos prezidento Vladimir Putin vaidmuo čia nebekelia abejonių“, — ataskaitos autorius Hugh Barnes sakė naujienų agentūrai „Reuters“.

„Jis sistemingai ardo Rusijos demokratiją ir jau vien tas faktas tam tikra prasme menkina G8 autoritetą“, — sakė H. Barnes, centro vykdomos programos „Rusijos ateitis“ direktorius.

Ataskaitoje teigiama, kad Rusijos ekonomika, kuri šiais metais, kaip ti-

kimasi, turėtų pakilti iš 12 vietos į 10 vietą pasaulyje, nėra pakankamai stipri priklausyti G8, kuriame turėtų dalyvauti ištis ekonomiskai stipriausios pasaulio valstybės. Taip pat tvirtinama, kad Rusija nėra laisva nei politškai, nei ekonomiškai.

„Maskvos pirmininkavimas G8 yra pavojingas tuo, kad gali iki nulio sumažinti šio klubo patikimumą bei svarbą“, — sakoma ataskaitoje. Kartu joje kitos G8 valstybės raginamos išplėtoti vieningą politiką, kuri „priverstų Putin laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų“.

V. Putin nuolat atmeta panašią kritiką demokratijos padėties Rusijoje atžvilgiu.

Didžiojo septyneto (G7) valstybės — JAV, Japonija, Vokietija, Didžioji Britanija, Prancūzija, Italija ir Kanada — nuo dešimtojo dešimtmečio pradžios palaipsniui integravo Rusiją į savo gretas tam, kad padėtų šioje šalyje vystyti demokratijai bei vykdyti ekonomikos reformoms. Tačiau, pasak ataskaitos, tai nepadėjo.

Ataskaitoje Rusija įvertinama kaip nesilaikanti demokratijos ir ekonominio stabilumo principų bei atviros visuomenės ir įstatymų valdžios normų.

EUROPA

VARŠUVA

Šeštadienį Lenkijoje įvykusiame 5-ajame „Savigynos“ partijos suvažiavime šios partijos vadovu buvo perrinktas vicepremjeras ir žemės ūkio ministras Andrzej Lepper. Suvažiavime dalyvavo daugiau kaip du tūkstančiai delegatų ir svečių. Jo dalyviai patikino „laikinais remiantys“ vyriausybės koaliciją, tačiau pabrėžė, kad neleisdama „Savigynos“ nariams užimti postų kai kuriose ministerijose ir diplomatinėse struktūrose ar biudžetinėse organizacijose, vyriausybė rodo nepasitikėjimą „Savigyna“, o tai reiškia partnerystės stoką, kuri gali sužlugdyti koaliciją.

KIJEVAS

JTB bloko vadovė Julija Tymošenko pavadino provokacija Rusijos žiniasklaidos priemonėse paskelbtus iššifruotus jos pokalbius, neva vykusius per Ukrainos prezidento rinkimus. „Aš manau, kad tai dar viena politinė provokacija. Šie iššifravimai neturi nieko bendra su mano realiais pokalbiais“, — sakė J. Tymošenko. Kai kurie Rusijos ir interneto leidiniai paskelbė neva iššifruotus J. Tymošenko pokalbius su kai kuriais žinomais politikais, tarp jų su Boris Berezovskij.

STRASBOURG

Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos (ETPA) pirmininkas Rene van der Linden pareiškė nuodėdžią užuojautą dėl tragiško Rusijos diplomatų, pagrobtų Irake, likimo. ETPA vadovas atkreipė dėmesį į tai, jog rusai buvo Irake, kad padėtų atkurti šią šalį, ir todėl, pasak jo, „dar labiau pasibaisėtini atrodo šie teroristų veiksmai“. Tuo Rusijos URM vadovas Sergej Lavrov pareiškė, jog šiuo metu negalima visiškai tvirtai teigti, kad Rusijos diplomatai, pagrobti įkaitais Irake, nužudyti.

MINSKAS

Trys Baltarusijos pilietės, Mogiliovo gyventojos, nukentėjo per sprogimą restorane Turkijos kurortiniame

Manavgat mieste. Visos trys sužeistos skeveldromis, jos gydomos skirtingose medicinos įstaigose. Jų gyvybei pavojaus nėra, bet vienai merginai medikai buvo priversti amputuoti koją. Sprogimo priežastis tikriausiai buvo buitinių dujų baliono gedimas.

AZIJA

DILI

Rytų Timoro Nobelio taikos premijos laureatas Jose Ramos-Horta, nusprendęs atsistatydinti iš savo posto vyriausybėje, tai padarė mobiliojo telefono žinute. J. Ramos-Horta per trumpą spaudos konferenciją sakė, jog sekmadienį ministrui pirmininkui Mari Alkatiri nusiuntė SMS žinutę, kurioje pranešė apie savo sprendimą pasitraukti iš užsienio reikalų ministro posto. Atsakymo iš ministro pirmininko jis sulaukė tokiu pačiu formatu.

MANILA

Filipinų prezidentė Gloria Macapagal Arroyo, siekdama užsitikrinti įtakingų Romos katalikų vyskupų paramą, šeštadienį, prieš išvykdamą į Vatikaną, pasirašė įstatymą, kuriuo Filipinuose panaikinama mirties bausmė. Naujasis įstatymas siūlo atidėti bausmės vykdymą daugiau kaip 1,200 nuteistųjų, kuriems turėjo būti suleista mirtina injekcija.

ARTIMIEJI RYTAI

JERUZALĖ

Izraelio ministras pirmininkas Ehud Olmert pirmadienį pasakė nurodęs kariuomenei būti pasirengusiai pradėti karinę operaciją prieš palestiniečių kovotojus Gazos Ruože po pastarųjų sekmadienio operacijų Izraelyje. Iš premjero vis reikalaujama griežtesnių veiksmų po palestiniečių kovotojų išpuolio, kur du žydų kariai žuvo, o vienas buvo pagrobtas.

BAGHDAD

Irako ministras pirmininkas Nuri al-Maliki sekmadienį parlamente pristatė nacionalinio susitaikymo ir dialogo planą. Susitaikymo planas — pats ambicingiausias N. al-Maliki projektas jam esant valdžioje. Plano pagrindinis tikslas yra iš miestų gatvių pašalinti ginkluotas formuotes.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight	Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.
Air Freight	Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.
Auto Export	Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.
Trucking	Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.
Small Packages	Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680

Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Mūsų daržai ir darželiai Paruošia Žalianyktis

NE VIEN OŽELIS...

Lietuviškoje liaudies dainoje dukrelė skundžiasi motinėlei, kad „išoko oželis į rūtų darželį, oi, kas bus...“ Ir motinėle duoda gerų patarimų, kaip tą oželį iš darželio išvartyti. Žinoma, čia nekalbama apie tikrą keturkojį oželį, bet visgi galime pagalvoti, kas atsitiktų, jeigu į mūsų gražiai žydintį darželį ar skanias daržoves auginantį daržą strakteletų oželis? Ir ne tik šis žilabarzdis, bet ir stirnos (deer), ir meškėnai (raccoons), ir voverės (squirrels), kurmiai (moles), urvinės voveraitės (chipmunks, ground squirrels), zuikiai (rabbits), balandžiai (pigeons), širšės ir dar gausybė kitų plasnojančių, šliaužiančių, ropojančių, šokinėjančių, bėginėjančių sutvėrimų, kurie pasirošę pasinaudoti mūsų darbo vaisiais ir nei aciū nepasakyti...

Žalianyktis vasarą gauna daug paklausimų apie būtent tokius neprašytus „oželius“, išsismaginusius lankytis soduose, daržuose, darželiuose. Bet atsakymo į visus klausimus ir lengvo sprendimo visoms problemoms nei Žalianyktis, nei liaudies dainos motinėle iki šiol dar negalėjo atrasti. Visgi kažką reikia daryti, tad pažiūrėkime, kokių yra galimybių, kad galėtume šiais kenkėjais visiškai atsikratyti, arba bent sumažinti jų daromą žalą.

Trys pagrindiniai metodai

Kone kiekvienas „neprašytas svečias“ darže, darželyje ar sode gali būti išprašomas trimis būdais:

- a. spąstais;
- b. nuodais;
- c. nenuodingomis medžiagomis.

Spąstai

Jų yra daug rūšių. Paprasčiausi, kurie skiriami dažniausiai nedidelėms žvėreliams ar gyvuliukams, yra žemas, pailgas, metalinis-vielinis narvelis, su greitai užsitrenkiančiomis durelėmis viename gale. Į narvelį-dėžutę įdedamas norimo pagauti žvėrelio mėgstamiausias „užkandis“, kai žvėrukas susigundo ir įlenda, durelės automatiškai užsitrenkia ir jis negali pabėgti. Spąstai tuomet išvežami kur nors toli už miesto ar bent žvėrelį sugavusio žmogaus kiemo ir jis paleidžiamas be jokio sužeidimo.

Verta žinoti, kurie žvėreliai ką mėgsta. Štai keli patarimai: meškėnams — kukurūzai, bananai, kacių maistas, lašiniai, žuvelės (sardines); pelėms ir žiurkėms — žemės riešutų sviestas, sūris, įvairios sėklos, riešutai; voverėms: žemės riešutų (peanut butter) sviestas, duona, saulėgrąžų sėklos, sprogūzai (pop corn), riešutai (žemės ir bet kurie kiti); urvinėms voveraitėms — migdolai (almonds), graikiniai riešutai (walnuts), avizos, miežiai; zuikiams: obuoliai, morkos, kopūstai (žali), salotų lapai, duona; stirnoms — obuoliai, kukurūzai, moliūgai (pumpkins); kurmiams masalo sunku rasti, nes jų maistas yra įvairūs

požeminiai kirminai, vikšrai, sliekai.

Yra ir kitokių spąstų, kurie sugriebia žvėruko koją ar net kaklą. Tai palyginti žiauri priemonė ir nepatarčiau jos mėginti. Beje, miestų gyventojai gali spąstus-narvelį išsinuomuoti iš gyvulių globos draugijos arba kitos įstaigos. Galima taip pat pasamdyti, kad spąstus pastatytų ir po to sugautą žvėrelį išvežtų tą darbą dirbantys žmonės (pest control people).

Nuodai ir cheminės medžiagos

Norime ar nenorime, kone visi vartojame įvairius nuodus ar chemikalus, kad apsigintume nuo uodų, širšių, skruzdžių; jais purškiame geles ir daržoves, kad sunaikintume kenkėjus. Parduotuvėse (taip pat internete ir kataloguose) galima rasti įvairių įvairiausių chemikalų, kurie skirti naikinti ne vien vabalams, bet nubaidyti įvairius keturkojus ar kitokius kenkėjus. Dažniausiai vartojami yra šie: „Capsaicin“, „Paradichlorobenzene“, „Thiram“, „Ziram“, „Hinder“, „Naphthalene“, „Liquid ammonia solution“, „BioMet 12“, „Methyl nonyl ketone crystals“ ir daugybė kitų (priklauso, kuriais kenkėjais norima atsikratyti).

Natūralūs (ne cheminiai) būdai

Lapių (kai kuriais atvejais ir žmonių) šlapumas, tvorelės, įvairūs skambučiai, tarškučiai; šunės, staugiai užsidedančios šviesos (motion detectors), kai kurie augalai, kurių graužikai, stirnos nemėgsta; žmogaus plaukai, pabarstyti ant žemės apie augalus, dirbtinės pelėdos, gyvatės, baidyklės (scarecrows), aliuminijaus juostelės, iškabinėtos apie augalus, paprastas kvepiantis muilas, pakabintas ant virvelės netoli augalų, kuriuos dažnai lanko kenkėjai ir kt.

Ne vien keturkojai

Nors esame pratę didžiausiais daržų ir darželių kenkėjais laikyti įvairius keturkojus, bet ne mažiau problemų sudaro, kai į panamę susimeta laukinės bitės (bees) arba širšės (wasps, yellow jacket, paper wasps, hornets — ar dar kitokios, nes jų yra daugybė rūšių). Daugiausia problemų sudaro geltondryžės širšės — „yellow jackets“. Jos labai agresyvios, gyvena paprastai žemėje (senose pelių olose), kartais kompostu krūvose ir pan. Jų vaikai užauga ir išlenda į paviršių vasaros viduryje-pabaigoje, kai pradeda prinokti vaisiai ir uogos, bet nakvoti vėl grįžta į lizdą žemėje.

Kitos širšės lizdus gamina pastogėse, garažuose, palangėse, medžiuose, krūmuose. Kartais tie lizdai yra net futbolo dydžio, nes širšės juos naudoja metai iš metų.

Bitės gali įgelti tik vieną kartą — jų geluonis pasilieka odoje ir bitė nugaišta (lietuviai liaudis sako — bitė miršta). Širšės (visos rūšys) tokio geluonio neturi: jos gali gelti daugybę kartų be jokios sau žalos. Kadangi daug žmonių yra labai (pasaikio net mirčių) alergiški bičių ir širšių nuodams, šių vabzdžių lizdai aplink namus yra labai pavojingi.

„Yellow jacket“ širšės užuodžia bet kokią maistą, ypač saldumynus, todėl valgant ar geriant lauke reikia jų labai saugotis. Jeigu įmanoma rasti lizdą žemėje, reikia vakare, kai širšės į jį grįžta, išpurkšti tam skirtais chemikalais (pvz.: wasp repellent, wasp & hornet killer). Šiuo būdu galima sunaikinti ir kitų širšių lizdus. Kad širšės mažiau „kibitų“ lauke, ant stalo galima padėti keletą degančių „citronella“ žvakių. Nors jos nėra 100 proc. veiksmingos, bet vis geriau, kaip nieko.

Stirnos (deer)

Dažniausiai mūsų daržus ir sodus lanko vadinamosios baltodegės (whitetail) stirnos, kurių pastaraisiais metais labai daug priviso ir jos darosi vis agresyvesnės, apsilanko net priemiesčiuose.

Ypač veiksmingų priemonių nuo

stirną daromos žalos apsiginti beveik nėra, nebent kas visą savo kiemą ir sodą apsitvertų labai aukšta tvora (iki 6 pėdų aukščio tvora stirnos lengvai peršoka). Bet kokios cheminės ar natūralios priemonės stirnas atbaido tik laikinai. Neseniai buvo išrastas naujas chemikalas, vad. „Hinder“, kuris, sakoma, nebloggeri veikia, bet ir jį reikia dažnai pakartoti, nes po kelių dienų, ypač lietaus, neveikia. Taip pat nebloggeri veikia „Ziram“ ir „Capsaicin“, į kurio pagrindinę sudėtį įeina labai aštrūs pipirai.

Stirnos ne tik nugraužia augalus, bet gali atnešti ir pavojingų ligų, ypač vadinamąją „Lyme disease“, kurią platina erkės, prisigėrusios stirnos kraujo.

Jeigu jokios kitokios priemonės negelbsti, patariama sodinti augalus, kurių stirnos nemėgsta. Pvz.: egles, magnolia, tulpes, gvazdikus (marigolds), vilkdalgius (iris), narcizus (daffodil), daugiažiedes rozes (multiflora rose), skotiškas pušes (Scotch pine), akacijas (locust) kadagius (juniper), raganas (clematis), verksnius berželius (weeping birch), jazminus (mock orange), angliškas vijokles (English ivy) ir kt.

Kol stirnos per daug neapsipratusios, galima pasinaudoti ir „bauginimo taktika“: įrašyti į juostelę pikto šuns lojimą, staigiai užsidedančias šviesas, garsius pokštelių jimus ir pan. Tačiau stirnos greitai apsižiūri, kad tai netikras pavojus ir po kiek laiko į tą triukšmą nekreipia dėmesio. Žinoma, elektrinė tvora (t.y., vielinė tvora, kuria teka silpna elektros srovė ir tvorą palietusį sukrečia), jeigu tik įmanoma ją įsitaistyti, tikrai apsaugo nuo stirnų ir kitų keturkojų niekadėjų, bet ne visiems tokia tvora apsitverti savo „teritoriją“ yra įmanoma.

Yra žmonių, kurie žiemos metu stirnas maitina, o vasarą skundžiasi, kad jos nuėda rozes, petunijas, salotas, apgraužia medelius... Todėl patariama ne tik stirnų, bet apskritai laukinių gyvulių ar žvėrelių nemaitinti, nes, jeigu maitinimas sustoja, jie pasidairo aplinkui ir nugraužia viską, ką tik randa.

Bus daugiau

SKELBIMAI

ISNUOMOJA

Brighton Park išnuomojamas
4 kamb. butas. S. California ir
47 str. Už 3 kvartalų Pete's maisto
parduotuvė, bankas, paštas.
Tel. 773-376-0189

ISNUOMOJAMAS

2 miegamųjų butas New York, arti
prie Brooklyn College. Pusrūsyje,
pilnai išklotas kilimine danga.
Lietuviškai: 1-917-496-9079
Angliškai: 1-718-377-5873

SIŪLO DARBA

**Need experienced sewers, pressors,
and material cutting. Company may
sponsor qualified people.
Call (773) 545-0990
Come to 3500 N. Kostner Ave.
Chicago, IL 60641**

**Esthetician needed for Oak Park
spa. Receptionist needed for Oak
Park, Downers Grove and Batavia.
Receptionist must speak English.
Call 773-406-2953**

**Darbui reikalingi dažytojai,
su darbo patirtimi.
Būtina turėti mašiną.
Pageidautina,
kad kalbėtų rusiškai.
Tel. 847-980-7887**

PASLAUGOS

**STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS**

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

**Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500**

LEMTINGAS ŽVILGSNIS

Apie ją daug kalbama, bet niekas negali tiksliai pasakyti, ar ji nėra tik mitas. Meilė iš pirmo žvilgsnio — kas tai?

Vieni ją painioja su susižavėjimu, kiti su aistros proveržiu nepažįstamajam, tretį sako, kad jos nėra ir būti negali. Meilė esą ateina laikui bėgant, o visa kita tėra vaizduotės vaisius. Ne veltui į klausimą: „Ar yra meilė iš pirmo žvilgsnio?“ cinikai atsako: „Iš pirmo žvilgsnio — taip“. Išimylėjusiems jie taip pat siūlo į susižavėjimo objektą žvilgtelėti dar kartą — gal meilė išgaruos taip pat greitai, kaip ir atsirado?

Norėdami išsiaiškinti, ar egzistuoja meilė iš pirmo žvilgsnio, kreipėmės ne tik į santykių specialistus, bet ir į žinomus Klaipėdos žmones — dainininkus, menininkus ir net poetus. Juk jie dainuoja apie meilę, šoka apie meilę ir eiles rašo taip pat apie ją. Vadinas, geriausiai turėtų apie ją išmanyti. Tačiau jie tik patvirtino seksologų teoriją, kad meilėje taisyklių nebūna — kiekvienas išimtyli skirtingai.

Susižavėjimas blėsta

Klaipėdietis poetas Mindaugas Valiukas neabejojo, kad egzistuoja meilė iš pirmo žvilgsnio, bet jam jos patirti neteko. „Tačiau tikiu, kad yra meilė iš pirmo žodžio, pirmos ištartos frazės. Ne, kalbu ne apie balsą — kartais žmogų gali išimylėti nuo to, ką jis pasako“, — intrigavo menininkas.

M. Valiukas neslėpė — tokia meilė jis pažįsta, nes būtent iš pirmo žodžio susižavėjo savo žmona Gitana. Jis mano, kad pirmasis susižavėjimas išoriniu grožiu greitai blėsta. „Grožis miršta pirmiausia. Ilgam lieka tik tikrieji dalykai“, — paklaustas, ar meilė iš pirmo žvilgsnio ar iš pirmo žodžio gali būti ilgalaikė, aiškino poetas.

Skraidė padebesiais

Algimanto Kezio nuotrauka.

„Klaipėdos“ kalbinta dainininkė Natalija Zvonkė, kuri apie meilę iš pirmo žvilgsnio dainuoja daugiau nei bet kuris kitas Lietuvos atlikėjas, tikino savo vyrą dainininką Deivydą Zvonkų išimylėjusi būtent iš pirmo žvilgsnio.

„Na, gal iš kokio trečio tai tikrai. Pamačiau ir supratau, kad noriu su juo nugyventi visą gyvenimą. O po to prasidėjo skraidymas padebesiais — tie tipiniai meilės simptomai“, — juokėsi Natalija.

Ji aiškino, kad išimylėti iš pirmo žvilgsnio galima ir daugiau nei vieną kartą. Dainininkė prisiminė atvejį, kai jai beprotiškai patiko vienas vaikinys.

„Toks gražutis pasirodė. Iškart išimylėjau. Kadangi jis manęs įsimatymą nekviatė, susikaučiau ir pakviečiau pati. Vėliau dvejus su puse metų draugavome. Čia prieš Zvonkų buvo“, — pasakojo kvatoklė.

Natalija mano, kad iš pirmo žvilgsnio išimtyli ne tik tie žmonės, kurie ir šiaip linkę dažnai išimylėti. Apskritai išimylėti yra gerai. Nors kartą gyvenime reikėtų tai patirti. Nepavydžiu tiems, kurie nežino, kas yra meilė“, — juokėsi dainininkė.

Išimtyli po truputį

Savo grožiu gerbėjus kerinti kita klaipėdietė — Muzikinio teatro baletrina Inga Briazkalovaitė neslėpė nežinanti, kas yra meilė iš pirmo žvilgsnio.

„Iki šiol nesu jos patyrusi, nors ir tikiu, kad ji egzistuoja. Dabartiniai mano santykiai su mylimuoju atsirado palaipsniui. Aš išimtyliu po truputėlį ir ilgai“, — apie meilę draugui Tomui pasakojo ji.

I. Briazkalovaitė įsitikinusi, kad nėra pagrindo netikėti meilės iš pirmo žvilgsnio egzistavimu.

„Tikiu, kad žmogų gali patraukti kito kvapas, veido bruožai, drabužiai. Ar tokį susižavėjimą gali-

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnostikos ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 r 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligų specialistai

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ma vadinti meile? Kodėl gi ne? Visai tikėtina, kad tokie žmonės gali išimylėti visam gyvenimui“, — mano ji.

Paklausta, kuo ją užbūrė dabartinis gyvenimo draugas, šokėja aiškino: „Tiesiog patiko. Be to, atitiko dar vaikystėje susigalvotą idealaus vyro stereotipą. Nekalbu jau apie rodytą dėmesį“.

Palygino su loterija

Paklaustas, ar meilė iš pirmo žvilgsnio gali būti laiminga, gydytojas seksologas Pragiedrulis Velička buvo kategoriškas: „Ji — kaip loterija. Vieni išlošia, kiti — ne. Čia taisyklių nėra, nes kiekvienas atvejis — individualus. Tačiau pasaulio praktika rodo, kad dažniausiai išimylėjėliai tokia meile greitai nusivilia“.

Pasak specialisto, sunku pasakyti, ar meilė iš pirmo žvilgsnio yra tas pats kaip aistra ar stiprus susižavėjimas. „Turbūt taip ir yra. Ne veltui po tokio momentinio susižavėjimo žmonės kartais rytą atsibunda kartu ir tik tada paklausia vardo, pasiteirauja apie šeimyninę padėtį“, — juokėsi P. Velička.

Gydytojas įsitikinęs, kad aistra išblėsta ir tada paaiškėja, ar susižavėjimas buvo tikras. „Pažinties pradžioje išimylėjusi moteris gali meilės objektui net prišlapinti savo prabangų automobilį, tačiau po kurio laiko ją gali pradėti nervinti vyro čepsejimas ir panašiai“, — aiškino seksologas.

Įvertina, ar pajėgus

P. Velička pasakojo, kad meilė iš pirmo žvilgsnio dažnai būna apgaulinga, nes žmonės susižavi tik išore, bet nemato vidinių savybių. Vyrams pradžioje esą nesvarbu, ar moteris graži vidumi, — jis žiūri į jos figūrą, veido bruožus, reaguoja į kvapą. Taip pat, anot gydytojo, elgiasi ir moterys — pamatiusios potencialų susižavėjimo objektą, jos pirmiausia įvertina jo fizines sa-

Širdies ir kraujagyslių ligos

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGĖ — ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
15900 W. 127th St. Ste 200
Lemont, IL 60439
630-719-4799.
Priklauso Good Samaritan, Central DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

vybes, bando apskaičiuoti, ar jis pajėgus meilužis, ar sugebės pratęsti giminę.

„Visų išimylėjėlių patirtis labai skirtinga. Neabejoju, kad yra iš pirmo žvilgsnio išimylėjusių porų, kurios kartu praleidžia visą gyvenimą. Juk ne kartą teko girdėti tokias istorijas“, — sakė P. Velička.

Užtenka 30 sekundžių

Dėl meilės iš pirmo žvilgsnio prigimties negali sutarti ne tik paprasti žmonės, bet ir pažangūs mokslininkai. Pasaulio psichologai sukūrė nemažai teorijų apie meilę iš pirmo žvilgsnio, tačiau jose nedaug įrodytų faktų.

Kažkokių būdu jiems pavyko paskaičiuoti, kad vidutiniškai tokiame išimylėjimui užtenka 30-ies sekundžių — maždaug tiek, kad spėtų įvertinti, ar susižavėjimo objektas vertas išimylėjimo. Pasak mokslininkų, vyrai iš pirmo žvilgsnio išimtyli dažniau ir padaro tai greičiau nei moterys.

Taip pat manoma, kad žmonės išimtyli ne iš pirmo žvilgsnio, bet nuo pirmo kvapo. Nors ir neužuodžiamas, kiekvieno žmogaus individualus kvapas gali patraukti arba atstumti. Savitas aromatas, pasak jų, kur kas labiau prisideda prie išpuodžio sudarymo nei išvaizda ar balsas.

Psichologai sutaria ir dėl to, kad meilė iš pirmo žvilgsnio yra iš anksto užprogramuota. Kai žmonės išimtyli, jų pasąmonė dažniausiai tam pasiruošusi — jie nori išimylėti. Mažesnė tikimybė išimylėti iš pirmo žvilgsnio, jeigu žmogus yra pavargęs arba intensyviai sprendžia kokią nors problemą.

Mokslininkai sutinka, kad paprastai meilės iš pirmo žvilgsnio objektais tampa išvaizdūs žmonės. Tačiau išimylėti gražuolių nepatariama — jie patiria tiek daug dėmesio iš aplinkinių, kad eilinis susižavėjimo priekuolis gali likti tiesiog bė atsako.

„Klaipėda“

IGNAS URBONAS

„ILGA MANO KELIONĖ“

Prel. Igno Urbono knyga „Ilga mano kelionė“ skirta tėvų Marcelės ir Andriaus Urbanavičių atminimui. 370-ties puslapių knyga parašyta per trejus su puse metų, redaguota Rūtos Jasionienės. Leidejas „Alytaus naujienos“.

Esu tos nuomonės, jog kraštų, miestų pavadinimai, žmonių pavardės negali būti iškraipytos — turėtų būti rašomos originalia kalba, o tarimas įrašytas skliausteliuose ta kalba, kokia rašoma knyga — lietuvių, vokiečių, prancūzų ir pan. Deja, šioje knygoje randu pavadinimus: Midvėjus — Midway, Los Vegasa — Los Vegas, Druskos ežeras — Salt Lake (City) ar Vokietijos miestas Koeln — Kelnas.

Rašau apie kunigą — žmogų. Kai jūs skaitysite šią lengvai, suprantamai parašytą knygą, ji darysis įdomesnė, intriguojanti, gražinanti mus į praeitį ne vienam pažįstamais vietovių ar žmonių vardais.

Keletą knygos dalių praleidžiu, nes jos plačiai supažindina su Lietuvos vyriausybės pasitarimais prieš kraštą pavergiant — okupuojant rusams-komunistams, apie žiaurios nekaltų žmonių trėmimus į Sibirą 1941 m. birželio 15 d. Toliau pasakojimas apie vokiečių okupaciją, Antrojo pasaulinio karo pabaigą 1945 m. ir Hitlerio vyriausybės žlugimą.

Jauno kunigo kelionė aplink Vakarų pasaulį, Europą, studijos Bonos universitete, kur, vokiečių kalba išlaikęs egzaminus, 1949 m. gauna, manau, teologijos daktaro ir filosofo titulą.

O kur Vatikanas? 1990 m. popiežius Jonas Paulius II suteikia kun. J. Urbanui prelatūrą. Vėliau — susipažinimas su dabartiniu popiežium Benediktu XVI, kuriam pirmosios pažinties metu knygos autorius lietuvių vardu palinkėjo tapti popiežium.

Knygoje aprašomi kongresai, suvažiavimai, religinė, kultūrinė veikla jaunimo stovyklose, sudėti rašiniai buvę spaudoj ir dar daugiau. Nemėsiu, nes jie užima didelę dalį parašytos knygos.

Prel. Urbanas sako, jog stovint prieš ypatingus žmones, jį apima nedrąsos ir susijaudinimo jausmas. Bet jis tuoj pereina į tą diduomenę, dalina komplimentus, švairius anekdotus ir susijaudinimas dingsta. Drįstu pasakyti, kad jo dalijami komplimentai mergaitėms ar močiutėms mielai priimami.

Mūsų gerbiamas ir mylimas Lemonto centro gyventojas yra gabus straipsnių rašytojas, žurnalistas, turintis daug gražaus humoro, žiūri ir mato pasaulį pozityviai, išitikinęs, jog „nieko nėra blogo, kas neišeitų į gera“. Gal todėl ir dvasinį skausmą išgyvena ramiai, atsidavęs Dievo valiai.

Prel. Igno Urbono tėvai savo didelę meilę ir atsidavimą šeimai buvo palaikę septyniais vaikais: 3 berniukais ir 4 mergaitėmis. Ignas — 2-sis vaikas šeimoje 1910 m. gruodžio 5 d. jis atvėrė savo mėlynas akutes Marcelės ir Andriaus šeimoje, Valeniškeje, Alytaus apskrityje, Dzūkijoje. Aplinkos grožis, miškas, ežeras formavo būsimo kunigo charakterį ir jausmus nuo jaunų dienų.

Savo gyvenimą jis prisimena nuo penkerių metų amžiaus — nuo tada įvykusio įvykio baisaus. Kunigas rašo: „religingi, darbštūs, žmonės mėgstantys tėvai išgyveno didelę nelaimę: vokiečių-rusų mūšiai sudegino visus jų ūkio pastatus. Tada ir maziems vaikams ašaros plovė akis, valgant Kūčių vakarienę, tėvo ir jo brolio pastatytame mažame namelyje. Šeima buvo kartu, o vaikai lieka vaikais: nelaimę išgyveno lengviau ir tėvų draudžiamas išdaigas išdarinėjo su džiaugsmu.“

Iš daugelio nuotykių, tradicijų ir papročių kaime, geriausiai vaikas Ignas prisimena vestuves. Jas stebėti leisdavo šeiminkė, vaikams įsakydama tyliai sėdėti kampe ant grindų ir stebėti visą eigą. Didelę šventę jam buvo jo Pirmoji komunija. Kunigas, davęs komunią, lyg nujausdamas, paklausė: „Tai gal būsi kunigu?“ „Neatsakiau ir nenujaučiau, kad toje pačioje bažnyčioje aukosiu pirmąsias šv. Mišias“, — rašo I. Urbanas knygoje.

Ėjo metai, Ignas augo, pasibaigė pirmos lietuviškai dėstomos motinos pamokos, prasidėjo pamokos sulenkintose mokyklose. Tautinė dvasia gyvenantieji mokytojai už meilę lietuviškam žodžiui ir vaikams buvo niekinami, apskundžiami policijai ir net lenkų agentų nužudomi. Mokiniai kentėjo nuo pajuokos ir fizinio skausmų, buvo apmėtomai akmenimis.

Gimnaziją Ignas pradėjo Alytaus mieste. Jis pasijuto beveik suaugęs, ėmė galvoti apie ateitį. Draugų patarimu 18 metų jaunuolis išvažiavo į Kauną ir „Pavasario“ gimnaziją. Gimnazijoje vieną pamainą mokėsi mergaitės, o kita — berniukai. Ignas maloniai prisimena gražius, mergaičių rašytus, paliktus po rašalinių laiškelių. Kaunas jaunam gimnazistui padarė didelį įspūdį savo baltais Prezidentūros ir Lietuvos Seimo rūmais, su policijos sargyba — ir įeinančiais Seimo atstovais. Jis rašo: „Įėjo barzdotas kunigas juodu kostiumu. Sužinojau jo pavardę — Mykolas Krupavičius, žemės ūkio ministeris. Atėjo ir mažutis Augustinas Voldemaras“.

Tautą mylinčiam 18-mečiui gimnazistui viešos kalbos prieš Bažnyčią ir kunigus, lietuvių ir laisvės žlugdymas, demonstracija su raudonom vėliavom sukėlė jausmą priešintis, o ne pasiduoti. Ką daryti toliau? Juk 8-toji gimnazijos klasė dar nebaigta. Mintis įstoti į Karo mokyklą nublanko. Širdį dirgino mintis mokytis kunigystės, ką ir padarė tėvų džiaugsmui. Po baigiamųjų egzaminų gimnazijoje, 1930 m. įstojo į Kunigų seminariją. Žengė gyvenimo žingsnį, skirtą tarnauti Dievo pasauliui, žmogui ir tautai.

Įėjęs į Kauno senamiestyje esančius baltus rūmus, apgaubtus buvusio vienuolyno stora mūrine siena, pasijuto vienišas pasaulyje. Bet sutikęs brangius draugus, dar iš gimnazijos laikų, apsiraminio ir su meile širdyje laikė stojamuosius egzaminus. Ne visi įstoje baigė seminariją: gal praeitis, gal bolševikų okupacija, gal savas nusiteikimas — nemažai paliko tuos rūmus. Seminariją lankė rašytojai, poetai, klierikai. Dar prieš iššventinimą geras

Vyskupas Antanas Deksnys, kunigas Viktoras Rimšelis, kunigas Ignas Urbanas ir Stasys Lozoraitis Romoje. Nuotrauka iš Igno Urbono knygos „Ilga mano kelionė“.

draugas, būsimas kunigas Jonas Plankis parašė: „Penkis metus kaip ponas gyvena Plankis Jonas. Kai ištrėmimas jam grėsė, jį išgelbėjo Teresė“.

Teresė buvo jauna Prancūzijos vienuolė, vėliau paskelbta Kūdikelio Jėzaus Teresėle. Būsimas kunigas Plankis poeziją rašė ir spausdino dar ilgai.

Arčiau pažinęs Lietuvos atgimimo dainių prelatą Maironį, klierikas Ignas Urbanas jo paskatintas 1931 m. pradėjo rašyti spaudoje. Sykį, plaukdamas laivu Nevėžio upe, keli klierikai ir studentai dainavo: „Lietuva brangi mano tėvyne, / Šalis kur miega kapuos didvyriai.“ Maironis verkė. Po 13 dienų jis mirė.

Dar būnant seminarijoje, gyvenant įdomų, net džiugų gyvenimą, būsimą kunigą trenkė žinia „kaip perkūnas iš giedro dangaus“ — džiūva. Bet... po trijų savaičių ligoninėje, gerų kaip angelai gailestingųjų seserų globojamas, išleidžiamas poilsui į tėviškę, kur tuoj įsijungė į religinio-dvasinio lavinimosi būrelį su jaunimu, pilnu humoro ir juokingų pasisakymų. Jam buvo gera klausytis. Neilgam. Vėl skausmas — mirė 45 metų amžiaus motina „kaip obelis, mamyt, palinkus, galva baltumo jazminų“. Šis įvykis ižiebė kun. Igno Urbono širdyje amžiną tikėjimą, meilę žmogui, užuojautą ir nusiramimą.

Buvo jau paskutiniame kurse ir iki iššventinimo į kunigus rimtai reikėjo apsispręsti — ar tapti kunigu ar ne? Bet tvirtas nusistatymas liko: „Dievas man padės kunigystę atlikti“. 1935 m. birželio 15 d. Kaune arkivyskupas Juozapas Skvireckas jį iššventino kunigu.

Pasiėmęs visą savo turtą, tilpusį

mažame lagaminelyje, įvairiomu susisiekimo priemonėmis keliavo į visai nepažįstamas vietas. O mintys nenustojo varginti: ar neapvilsiu, ar sugebėsiu prisitaikyti. Bet jo meilė žmonėms, atlyginama meile jam.

Dažnai pagalvojo apie tėvus, tėviškę. Nepalieka brangių šeimos narių ir geriausių draugų mirtys: vysk. Antano Deksnio, kunigo Petro Celiešiaus netekimas. Sykį kun. Urbanas prisipažino vyskupui Matulioniui: „Bijau mirties. Kai sukausto didelę baimę, man iškrenta iš rankų ir maldaknygė, ir rožinis“.

1949 m., kviečiamas kun. Vičiūro, atvyko į Gary, IN, vienintelę Indiana valstijoje lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčią, kurioje išdirbo 44 metus. Su lietuvių pagalba, blogoje būklėje buvusi parapija atsigavo. Seseles kazimierietės, vadovaujamos seselės Janinos, sukviėtė keletą mokytojų ir tėvų pradėti religinį ir kultūrinį jaunimo auklėjimą, atidarė lituanistinę mokyklą, su komitetu rengė minėjimus, šventes ir bendrus suėjimus.

Klebonui Urbanui pavargus, (prisidėjo bažnyčios apipilėjimas ir išniekinimas), vyskupas pasiūlė jam eiti poilsio, o parapiją uždaryti. Po kelių pasiūlymų, jis apsisprendė PLC Lemonte, kun. Algirdo Palioko nuosirdžioje, tėviškoje globoje.

Mes gerbiame ir mylime prelatą už tai, koks jis buvo ir koks jis yra.

Baigiu prel. Igno Urbono mylimo poeto Bernardo Brazdžionio žodžiais:

„Jis Vienas budi visą žemės naktį / Jis Vienas vaikšto kloniais ir kalnais / Ir tau širdis kad nenustotų plakti / Jis Vienas dengs ją dieviškais delnais“.

I. K.

Ieško giminių

Ieškau savo senelio brolio. Mes kreipėmės į Balzeko lietuvių kultūros muziejų, bet jo darbuotojams nepavyko rasti jokių duomenų apie mūsų giminaitį. Tad kreipiamės į spaudą.

Ieškau senelio jaunesniojo brolio **Griciaus Valiaus**, gimusio 1921 (1922?) metais Kretingos valsčiuje, Nausėdu kaime. Apie 1944, 1945 metus jis išvyko į JAV. Žinoma, kad dirbo Čikagos oro uoste, vėliau gyveno Floridoje. Jis turėjo dukrą Birutę, kuri, galbūt, dirba banke Čikagoje.

Giminaičių ieško Griciaus Valiaus brolio anukė Nijolė Gližerytė.

Ką nors žinančius, prašome parašyti:

Nijolė Gližerytė, Gintaro 44-9, Palanga, Lietuva.

KAIP BUVO PRIEITA PRIE LF ATVIRUMO POLITIKOS

ALEKSAS VITKUS

„Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė savo gegužės 15 d. straipsnyje „LF tęsia 'atvirumo politiką'“ teisingai rašo, kad visiems išklikti yra neįmanoma, ir taip skaitytojams primena, kad „galbūt dėl to ir buvo pradėta nauja LF 'atvirumo politika'“. Ta proga norėčiau ir aš mesti žvilgsnį į dar ne taip tolimą praeitį, kuomet suvažiavimuose pasigirdo ne vienas nepasitenkinimo balsas dėl LF tario uždaro. Kaip ir kodėl tai atsitiko?

Praėjo daugiau kaip mėnuo nuo šį kartą daug triukšmo nesukėlusio 43-čio Lietuvos fondo narių metinio suvažiavimo. Taip jau atsitiko, kad šįmet į salę įėjau gerokai pavėlavęs, nors dar spėjau suvažiavime užsiregistruoti. Vėliau sužinojau, kad jame dalyvavo tik 121 fondo narys su 10,859 balsais. Tai turbūt rodo, kad buvusios aistros ir nesutarimai tarp LF ir LB vadovų jau yra gerokai atslūgusios nuo 2005 metų suvažiavimo, kuriame dalyvavo net 146 nariai su 14,150 balsų.

O tie nesutarimai ir nepasitenkinimai fondo vadovybės prasidėjo jau prieš dešimt metų, kai 1996 m. suvažiavime netikėtai buvo neperrinkta fondo tarybos pirmininkė. Visuomenė bandė tą įvykį suprasti, komentuoti ir pamazų kilo nuomonė, kad suvažiavimo eiliniai dalyviai neturi pakankamai įtakos veiksmingai paveikti rinkimų rezultatus. Pasigirdo balsų, siūlančių pakeisti įgaliojimų tvarką. Po kai kurių kritiškų pasisakymų, 1998 m. suvažiavime, dr. Petro Kisieliaus pasiūlymu, buvo sudaryta LF narių komisija įgaliojimų tvarkai peržiūrėti.

Ši komisija, susidedanti iš Viktoro Naudžiaus, Broniaus Nainio ir Prano Jurkaus, paruošė dėl įgaliojimų savo projektą, kuris LF Tarybos buvo vienbalsiai atmetas, aiškinant, kad LF įstatų komisija artimiausiam suvažiavimui pristatys tiesioginio balsavimo projektą, kurį priėmus, jokių įgaliojimų nereikėtų, ir taip išsispręstų visa įgaliojimų problema.

Kodėl taip pakrypo LF vadovybės pozicija? Atrodo, jog gal dėl to, kad įgaliojimų keitimo komisija buvo pasiūliusi, tarp kitų bei vertų dėmesio, ir aiškiai fondo vadovybės teises suvaržantį paragrafą, pagal kurį „suvažiavime negalintieji dalyvauti LF nariai gali įgaluoti kitus LF narius, išskyrus tarybos valdybos, kontrolės komisijos ir LF įstaigos pareigūnus“. Nesistebiu, kad LF vadovybė tame žiūrėjo jos teisių pažeidimą ir todėl bandė įgaliojimus net visai panaikinti.

1999 m. suvažiavime tam tiesioginiam balsavimui pasipriešino JAV LB Krašto valdyba, į LF Tarybą suvažiavime pateikusi net penkis savo kandidatus, visuomenininkus. Deja, ši neoficiali „opozicija“ pralaimėjo, nes nė vienas jos kandidatų į Tarybą nepateko, o visi LF vadovybės pasiūlytieji buvo perrinkti bent kelių tūkstančių balsų persvara. Panašiu santykiu, 71 proc. dauguma, suvažiavimas pritarė ir įgaliojimų panaikinimui. Nubalsavus įvesti naują tvarką, t.y. tiesioginį balsavimą, Naudžiaus vedama įstatų keitimo komisija, negavusi progos suvažiavimui pristatyti savo projekto, atsi-

statydino.

Pats suvažiavimas buvo gana „karštas“, ir tęsėsi ilgiau kaip 6 valandas. Nors oficialiai suvažiavime dalyvavo 136 LF nariai, kai kurie stebėtojai tikino suskaičiavę apie 300 dalyvių salėje. Jau po balsavimo, pasigirdo daug kritiškų balsų dėl tiesioginio balsavimo tinkamumo. Pavyzdžiui, tiesioginis balsavimas leistų balsavimą paštu, bet tuo pačiu atimtų galimybę tokiems paštu balsavusiems nariams dalyvauti diskusijose, rezoliucijose, ir t.t. O suvažiavimas jau yra vyriausias LF organas.

Nors ir po didelio triukšmo, 1999 m. suvažiavime į LF Tarybą buvo išrinkti žmonės, turį gerą vardą visuomenėje ir neabejotiną patyrimą LF veikloje. Opozicija pralaimėjo, o LF dėl to nė kiek nenukentėjo.

Kadangi pagal veikiančius LF įstatus jų pakeitimas išgalioja tik gavus JAV LB Tarybos pritarimą, naujų LF įstatų nuoseklumo trūkumus JAV LB Taryba svarstė 2000 metų vasario posėdyje ir maždaug 2:1 santykiu nutarė jiems nepritarti. Kad panašiai nuteiktų ir LF narius, JAV LB savo 2003.03.18 pareiškimu spaudoje paprašė LF narių jai siųsti ateinančio LF suvažiavimo įgaliojimus. Tą pareiškimą pasirašė dešimt visuomenei gerai žinomų LB buvusių ar tuometinių veikėjų.

Spaudoje vyko gyvos diskusijos, kuriose buvo pareikšta ir gana stipri vieni kitiems priekaištų. Bendruomenės žmonės naujuose LF įstatuose žiūrėjo lyg bandymą susilpninti JAV LB teises Lietuvos fonde. Buvo prikišama ir tariami ar gerai nesuformuluoti naujieji įstatai, į ką LF atstovai atsakydavo, kad tai ne įstatų reikalas eiti į balsavimo detales. Tam būsią parašytos taisyklės.

Nepatiko LB atstovams ir faktas, kad atsiųstoje būsimo suvažiavimo darbotvarkėje prezidiumo ir sekretoriato rinkimas buvo pakeistas į „pristatymą“. Tai nedemokratiška, buvo sakoma. Buvo ir tokių LF veikėjų, kurie siūlė tuoju patvirtinti įstatų pakeitimą, ir taip galutinai atsisiboti nuo LB globos, „nes ji nereikalinga“.

Keli JAV LB vadovai per spaudą, laiškais ir kitokiais būdais varė akciją prieš įstatų pakeitimą. Čia prisiminkime panašią, prieš kelis metus vykusią „šeimyninę“ kovą tarp abiejų bendruomenės organų, JAV LB ir PLB vadovybių.

Kai kurie LF vadovai negalėjo sutikti su mintimi, kad vienos nepriklausomos organizacijos (LF) narių priimti įstatai turi būti tvirtinami kitos institucijos (JAV LB Taryba). Nors 2000.04.15 įvykęs suvažiavimas buvo įtemptas, rinkimai į LF Tarybą neįvyko, nes LF buvo pasiūlyti tik šeši kandidatai, tuo tarpu opozicija, lyg ir pasimokiusi iš pereinamųjų metų pralaimėjimo, savo kandidatų nė nesiūlė. LF Tarybos bandomi organizuoti LF įstatų pakeitimai buvo suvažiavime vėl perbalsuoti, ir vėl priimti 69 proc. dauguma, bet to nepakako, nes LF dabartiniai įstatai nurodo, jog pakeitimai gali išgaluoti ir be JAV LB Tarybos patvirtinimo, jei šiame suvažiavime už tuos pakeitimus būtų balsavę trys ketvirtadaliai (75 proc.) LF narių.

Supratus, jog įstatų pakeitimą be JAV LB Tarybos pritarimo bus sunku įgyvendinti, 2001 metų suvažiavime įstatų keitimo klausimas darbotvarkėje nė nebuvo įvestas. Visuomenės dėmesys sumažėjo, ir suvažiavime dalyvavo tik 110 narių, mažiau negu iki šiol, ir tik su 8,481 balsu. Suvažiavimas praėjo labai taikingai, darbingai, be jokių trukdymų, LF ir JAV LB vadovams pasikeitus gražiais sveikinimais. Sužavėtas tokia neįprasta darna, žurn. Bronius Juodelis suvažiavimą pavadino „Lietuvių fondo ir Bendruomenės švente“. Į naują LF Tarybą buvo išrinkti visi šeši LF Tarybos pasiūlyti kandidatai, įskaitant ir dabartinį LF Tarybos pirmininką Vytautą Kamantą. Atrodo, kad kovoti jau visiems buvo nusibodę.

Taikingai praėjo ir 2002 metų visuotinis suvažiavimas. Jame dalyvavo tik 97 nariai su 9,691 balsu. Į LF Tarybą kandidatavo šeši kandidatai, ir, aišku, visi buvo išrinkti aklamacijos būdu. Bendruomenės atstovai sveikino fondą, jam dėkojo už ilgų metų paramą. Jiems gražiais žodžiais atsiliepė ir LF vadovybė. Balsavimo tvarka ir įstatai nebuvo bandomi keisti, todėl nekilo jokių kontraversinių diskusijų. Tiesa, buvo nepasitenkinusių, kad nebalsuota už kiekvieną kandidatą atskirai, bet tai rezultatų nebūtų pakeitę. O kandidatų iš salės nebeatsirado.

Trumpos, vos dvejus metus trukusios „paliaubos“ pasibaigė paskelbus 40-to (jubilineinio) metinio suvažiavimo darbotvarkę. Nesitikėjė jokių ypatingų problemų, į suvažiavimą suėjo tik 89 LF nariai su 10,222 balsų. Suvažiavimas įvyko 2003.05.03 su jau įprasta tvarka, invokacija, prezidiumo ir sekretoriato pristatymais, sveikinimais. Savo sveikinimo kalboje JAV LB valdybos pirmininkas Algimantas Gečys atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į darbotvarkėje pasiūlytą balsavimą dėl LF inkorporavimo dokumento pakeitimų. Pasirodė, kad dėl jų LF vadovybė nebuvo kalbėjusi su LB atstovais, ir todėl Gečys pasiūlė šį dokumentą grąžinti LF įstatų komisijai su nurodymu pirmiau tartis su JAV LB. Kitaip sakant, tą LF pasiūlymą atidėti ir dėl jo nebaluoti.

LF valdybos pirmininkas Povilas Kilius į tai atsakė, kad „šįmet jokių LF įstatų nekeičiame, o keičiame tik inkorporavimo dokumentus“. Tuomet adv. Saulius Kuprys padarė pastabą, jog jis matęs tik „attachment“, o paties inkorporavimo dokumento čia nėra.

Kilo ilgos karštos diskusijos, pasisakymai. Pirmininkaujantis Kamantas tvirtino sužinojęs, kad beveik pusė JAV LB Krašto valdybos ir Tarybos narių nėra LF nariai. Buvo padaryta pastaba ir dėl į šį suvažiavimą pakviesto amerikiečio advokato. Pagaliau Povilas Kilius kietai pareiškė, jog „šie pakeitimai, pagal mūsų advokatą, turi būti padaryti ir jokios kitos išeities nėra“. Po to vyko pirmas balsavimas. Už balsavimo atidėjimą dėl inkorporavimo dokumento keitimo balsavo tik 3,458 balsai, o prieš — 6,710 balsų. Buvo galutinai nubalsuota priimti inkorporavimo keitimo dokumentus, 8,312 prieš 1,473. Reikia manyti, kad nemaža dalis narių to angliško

„attachment“ nesuprato ir balsavo už jo priėmimą, nuraminti Kiliaus pasakymo, kad įstatai nebus keičiami, o tik kažkoks, sunkiai suprantamas „nesvarbus“ inkorporavimo dokumentas. Į LF Tarybą buvo išrinkti visi šeši LF siūlyti kandidatai. Suvažiavimo dalyvių pasiūlyti du kandidatai surinko daug mažiau balsų.

Po suvažiavimo spaudoje pasirodė keli gana pikti straipsniai, kuriuos LF vadovybė bandė atremti, aiškindama, jog „nauji paragrafai JAV LB iš Lietuvos fondo neišjunge“. Tuo tarpu JAV LB Taryba priėmė rezoliuciją, pagal kurią atsisakė tvirtinti 2003.05.03 LF suvažiavimo priimtus inkorporavimo dokumentų pakeitimus. Į tai atsiliėpdama, LF vadovybė 2003.11.15 „Drauge“ paskelbė straipsnį, kuriame labai griežtai išsakė savo naują poziciją šitaip: „Lietuvių fondo vadovybė ir toliau tvarkys Lietuvos fondą, laikantis IRS ir Illinois valstijos įstatymų. LF vadovybė daugiau šiais klausimais nerašys ir neatsilieps į JAV LB ar privačių asmenų pasisakymus ar pareiškimus“. Dokumento pakeitimas esąs įregistruotas Illinois valstijos sekretoriaus įstaigoje ir teisiškai jau galioja.

Toks kietas LF vadovybės pasisakymas ir faktas, kad 2004 metų LF suvažiavimo darbotvarkėje vėl buvo įrašytas LF įstatų keitimo klausimas, sukėlė didelę audrą. Pasiūlyė daugybę straipsnių prieš ir po 2004.05.08 įvykusio suvažiavimo, kuriame dalyvavo 136 nariai su 12,361 balsu. Kritiškai, kartais ir labai, bet argumentuotai spaudoje atsiliepė vienas pirmųjų LF steigimo entuziastų dr. Petras Kisieliū, po to A. Gečys, B. Nainys, S. Semėnienė, K. Česonis, B. Juodelis, V. Kutkus, A. Sakalaitė, M. Remienė, P. Žumbakis, G. Damašius, K. Miklas, R. Narušienė, A. Barzdukas, A. Vitkauskas, dr. E. Ringus, B. Vindašienė ir kiti.

„Draugo“ 2004.04.24 leidinyje į juos atsiliepė LF vadovybė savo straipsniu „Kodėl keičiami LF įstatai“. Jame vėl pakartotas, jau 2003.11.15 paskelbtas vos ne grasinimas, jog „LF tuo klausimu daugiau nerašys“. O laišškai į „Draugą“ vis plaukė ir, galima manyti, kad LF vadovybė tokios stiprios „Draugo“ skaitytojų reakcijos nesitikėjo. 2004.05.04 „Draugo“ numeryje pasirodė didžiulis, viso puslapio, viešas Lietuvos fondo narių kreipimasis į LF vadovybę. Ten trys šimtai pasirašiusių prašė „nenuturkinti daugiau kaip 40 metų sėkmingai lietuvių išlaikymui tarnavusių JAV LB ir LF bendradarbiavimo ryšių“.

Pagaliau prieš pat suvažiavimą „Drauge“ pasirodė ilgas LF informacinis straipsnis „Mitai ir faktai apie Lietuvos fondą“. Jame gana ramiai, nuosekliai ir dažniausiai įtikinamai pateikti faktai, kuriais remiantis, LF nariai kviečiami dalyvauti suvažiavime ir užbaigti LF įstatų tvirtinimą. Jame pasakyta daug gražių žodžių, rodant kokią puikų darbą atlieka LF. Tai tiesa, ir niekas to neigia. Bet pateikti geri argumentai neatsverė visuomenės pasipiktinimo dėl galimo LF atsiskyrimo nuo LB, ir, galima sakyti, net taip bijomos Lietuvos fondo „privatizacijos“.

Tęsinys kitame numeryje.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦Š. m. birželio 26, pirmadienį, 10 val. r. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, prasidėjo Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės komisijos posėdžiai. Posėdžiai tęsis iki birželio 29 d. Komisiją sudaro 5 (penki) išrinkti JAV LB atstovai ir 9 (devyni) Lietuvos Respublikos Seimo nariai, po vieną nuo kiekvienos Seime veikiančios politinės frakcijos. Posėdyje dalyvaus JAV Kongreso narys John Shimkus, Komisijos posėdžiuose taip pat pakviestas dalyvauti senatorius Richard Durbin. Komisijos posėdžiai atviri visuomenei. Maloniai kviečiame pasiklausti pranešimų ir stebėti posėdžių eigą.

♦Birželio 29 d., ketvirtadienį, 7 val. v. PLC didžiojoje salėje, Lemont, IL, įvyks susitikimas — pabendraus su Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV LB komisija. Maloniai kviečiame visuomenę dalyvauti.

♦Čikagos Anglijos lietuvių klubo susirinkimas įvyks birželio 29 d., ketvirtadienį, 1 val. p.p. šaulių namuose, 2417 W. 43 gatvė. Kviečiame visus narius gausiai dalyvauti.

♦Amerikos lietuvių taryba ruošia vasaros pobūvį, kuris įvyks birželio 30 d., penktadienį, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd. Jis skirtas paremti ALTo atstovybę Washington, DC, — Jung-

tinį Amerikos pabaltijiečių komitetą (JBANC). 4 val. p.p. dainuos Vilniaus jėzuitų gimnazijos choras (vadovas Leonidas Abaris). 5 val. p.p. vaisės ir pabendraus. Savo dalyvavimu ir sveikinimu programos knygoje paremkime ALTo atstovybę Washington. Kviečiame gerai praleisti vasaros popietę. Vietas galite užsisakyti tel. 773-735-6677.

♦Liepos 3 d. (kitą dieną po Dainų šventės) Jaunimo centre, 5600 S. Claremont Ave., Chicago, įvyks Šiaurės Amerikos Lietuvių muzikos sąjungos suvažiavimas. 10 val. r. šv. Mišios už mirusius sąjungos narius jėzuitų koplyčioje atnašaus kun. Antanas Gražulis, SJ, giedos kompozitoriaus Leonido Abario vadovaujamas Vilniaus jėzuitų gimnazijos choras. Dalyvauti pamaldose maloniai kviečiame Čikagos lietuvių visuomenę. Taip pat prašome dar neužsiregistravusių sąjungos narius paskambinti Faustui Stroliai tel. 708-687-1430.

♦Nuo rugpjūčio mėn. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Krikšto sakramentas bus teikiamas tikrai sekmadieniais: antrą mėnesio sekmadienį — lietuvių kalba, ketvirtą — anglų. Krikštijama bus grupėmis. Jei būtinai reikėtų padaryti išimtį, reikalingas klebono sutikimas.

PATRIOTINĖS POEZIJOS KONKURSAI IŠEIVIJOS JAUNIMUI

Skelbiamas šeštasis lietuviškos patriotinės poezijos konkursas išeivijos lietuvių jaunimui. Konkursą vykdo JAV LB Cleveland apylinkės valdyba.

Konkurse dalyvauti gali jaunimas nuo 12 iki 25 metų amžiaus.

Skiriamos šešios premijos: 150 JAV dol., dvi po 100 JAV dol., trys po 50 JAV dol.

Konkurso mėcenatai: Č. ir I. Šatkai, V. Bučmienė, J. ir D. Abriani, dr. K. Stankaitytė-Phillips, dr. V. Stankus ir a.a. Balio Gaidžiūno palikimo likutis.

Savo sukurta ir niekur nespausdintą eilėraščių reikia pasirašyti slapyvardžiu ir pažymėti amžių. Atskirame lapelyje užrašyti slapyvardį, vardą, pavardę, amžių, adresą, telefono nr. ir, jei turima, elektroninio pašto adresą. Tą lapelį įdėti į atskirą voką, ant voko užrašyti slapyvardį, voką užklijuoti ir drauge su eilėraščiu iki 2006 m. gruodžio 1 d. siųsti vertinimo komisijos pirmininkei šiuo adresu: Dr. Jolita Kavaliūnaitė, 3332 Boyne Rd., Barberton, OH 44203, USA

JAV LB Cleveland apylinkės valdybos vardu
Vida Bučmienė

Sekmadienį Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre vyko Jūratės Rosales knygos „Goths and Balts“ pristatymas. Gausiai susirinkusiems žiūrovams J. Rosales papasakojo knygos atsiradimo istoriją, o po to norintiems pasirašė knygoje. Nuotraukoje: Jūratė Rosales pasirašo žinomiems savo gerais darbais Antanui Rudžiui ir Maria Rudienei.

Laimos Apanavičienės nuotr.

Cook County išdininkė Maria Pappas įteikė raštą JAV LB Vidurio Vakarų apygardos pirmininkei Aušrelei Sakalaitei Tragiškojo Birželio 65-osioms metinėms atminti. Tūkstančiai lietuvių jėga buvo išvežti iš savo gimtųjų žemių į Sibirą. Daugelis jų taip ir nesulaukė dienos, kada galės grįžti į gimtinę. Prisimindama šią masinę žmonių deportaciją M. Pappas pasakė, kad trėmimai buvo „vienas didžiausių Antrojo pasaulinio karo nusikaltimų“. Toks pat raštas buvo įteiktas ir Amerikos estų tarybos pirmininkei Astrid Jaanson.

Aštuntosios Lietuvių Dainų šventės renginiai

Šeštadienis, liepos 1 d.

Choristų repeticija nuo 8 val. ryto „UIC Pavilion“ salėje, 525 S. Racine Ave, Chicago, IL 60607

Mugė nuo 9 val. ryto „Sheraton Chicago Hotel and Towers“, Ohio, Mississippi ir Arkansas kambariuose, 301 East North Water Street, Chicago, IL 60611.

Susipažinimo vakaronė ir „Jazz Land“ koncertas 8 val. vakaro „Park West“, 322 W. Armitage Ave., Chicago, IL 60614.

Sekmadienis, liepos 2 d.

Mugė nuo 8 val. ryto „Sheraton Chicago Hotel and Towers“.

Šv. Mišios 9 val. r. „Sheraton Chicago Hotel and Towers“.

Aštuntoji Lietuvių dainų šventė 2 val. p.p. „UIC Pavilion“ salėje.

Dainų šventės pokylis 7 val. v. „Sheraton Chicago Hotel and Towers“.

I Dainų šventę autobusai išvyks:

Liepos 2 d. 12:30 val. p.p. iš Marquette Park parapijos kiemo (Nativity BVM Church, 6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL). Tel. pasiteiravimui: 773-476-2655 (B. Podienė).

Liepos 2 d. 12:15 val. p.p. iš Pasaulio lietuvių centro, 14911 127th Street, Lemont. Tel. pasiteiravimui: 630-968-0184 (R. Kronas).

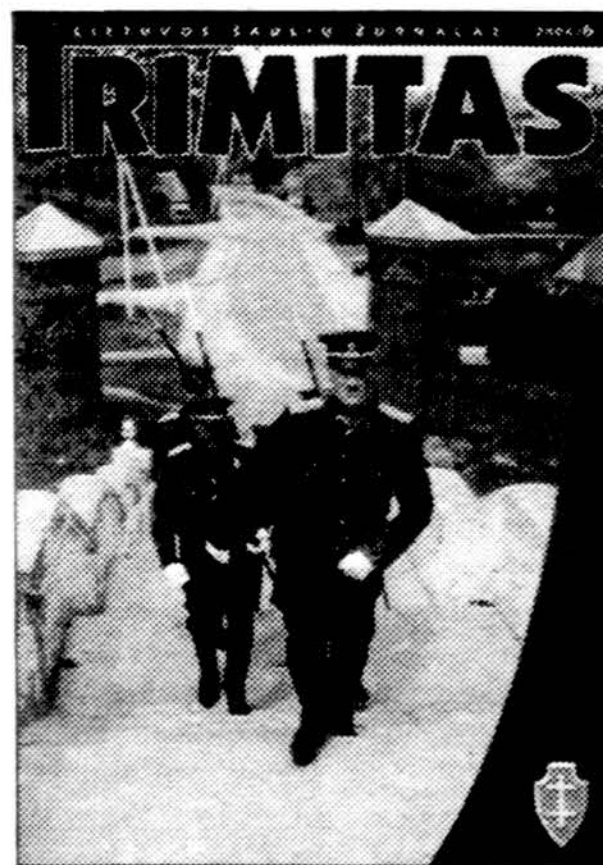
Spaudos apžvalga

„TRIMITAS“

Lietuvos šaulių žurnalo 6 numeris „Trimitas“ kaip visada įdomus ir gausiai iliustruotas nuotraukomis. Pirmuosiuose žurnalo puslapiuose perskaitysite apie Lietuvos šaulių sąjungos vado Juozo Širvinsko ir Lietuvos kariuomenės vado gen. mjr. Valdo Tutkaus viešnagę Čikagoje, XVII išeivijos šaulių suvažiavime.

Skaitytojas ras pasakojimus apie jaunųjų šaulių tarptautinę konferenciją, apie Lietuvoje vykusias šaulių šaudymo varžybų finalą, šaulių pagalbą gesinant gaisrus Lietuvoje, apie medelių sodinimą, įvairias sportines varžybas ir dar daug įvairiausių šaulių gyvenimo naujienų.

Žurnale paskelbtas 2006 m. vasaros stovyklų laikas ir vieta, pagraibtas Romo Kalantos atminimas.

Žurnalą leidžia Lietuvos šaulių sąjunga. Numerio kaina - 4 Lt.

„DRAUGAS“ informuoja, „DRAUGAS“ formuoja;
„DRAUGAS“: išelviškos ir Lietuvos jungtis!
www.draugas.org